

**SESLİ/MÜZİKLİ OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARIN MÜZİKSEL
GELİŞİMLERİNDEKİ ROLÜNE İLİŞKİN ANA-BABA VE
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ**

Cansu Bal

YÜKSEK LİSANS TEZİ

GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

GAZİ ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

AĞUSTOS, 2019

TEZ HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU

Bu tezin tüm hakları saklıdır. Kaynak göstermek koşuluyla tezin teslim tarihinden itibaren(.....) ay sonra tezden fotokopi çekilebilir.

YAZARIN

Adı : Cansu
Soyadı : BAL
Bölümü : Müzik Eğitimi
İmza :
Teslim tarihi : .../08/2019

TEZİN

Türkçe Adı : Sesli/Müzikli Oyuncakların Çocukların Müziksel Gelişimlerindeki Rolüne İlişkin Ana-Baba ve Öğretmen Görüşleri

İngilizce Adı : Opinions of Teachers and Parents about the Effect of Toys with Music and Sound to Children's Musical Development

ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI

Tez yazma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyduğumu, yararlandığım tüm kaynakları kaynak gösterme ilkelerine uygun olarak kaynakçada belirttiğimi ve bu bölümler dışındaki tüm ifadelerin şahsıma ait olduğunu beyan ederim.

Yazar Adı Soyadı : Cansu BAL

İmza :

JÜRİ ONAY SAYFASI

Cansu Bal tarafından hazırlanan “Sesli/Müzikli Oyuncakların Çocukların Müziksel Gelişimlerindeki Rolüne İlişkin Ana-Baba ve Öğretmen Görüşleri” adlı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Başkan: Doç.Dr. Günay AKGÜN

Müzik Eğitimi Anabilim Dalı, Gazi Üniversitesi

.....

Üye: Dr.Öğr.Üyesi Kaan YÜKSEL

Devlet Konservatuvarı, Başkent Üniversitesi

.....

Tez Savunma Tarihi: 09/08/2019

Bu tezin Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans tezi olması için şartları yerine getirdiğini onaylıyorum.

Prof. Dr. Selma YEL

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

.....

TEŞEKKÜR

Bu çalışmanın sağlıklı bir biçimde gerçekleşmesi için araştırmanın tamamında beni destekleyip yüreklendiren ve olumlu eleştirileri ile beni aydınlatan, karşılaştığım zor durumlarda her zaman yanımda olan tez danışmanım Sayın Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİNe, anket verilerinin istatistiksel analizlerinin yapılmasında yardımcı olan eniştem Ozan ALBAYRAK’a, Türkçe özetin İngilizce çevirisinin hazırlanmasındaki katkılarından dolayı sevgili arkadaşım Mehmet Şükrü DİNÇKAYA’ya, tez sürecinde yanımda olan arkadaşım Nurdan ŞİRİN’e, her koşulda desteklerini esirgemeyip yanımda olan GÜNERİ ailesine ve bu yaşıma kadar emek verip büyüten, beni ben yapan sevgili aileme çok teşekkür ederim.

**SESLİ/MÜZİKLİ OYUNCAKLARIN ÇOCUKLARIN MÜZİKSEL
GELİŞİMLERİNDEKİ ROLÜNE İLİŞKİN ANA-BABA VE
ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ
(Yüksek Lisans Tezi)**

Cansu Bal
GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
Ağustos 2019

ÖZ

Bu çalışma, sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etki düzeyini ölçmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma tarama modellen bir araştırmadır. Araştırmanın evrenini Şanlıurfa ilindeki tüm anaokulu öğretmenleri ve ebeveynleri, örneklemini ise Şanlıurfa ili Eyyübiye ve Haliliye ilçesindeki belirlenen anaokullarından gönüllü olarak katılan 40 veli ve 20 öğretmen oluşturmaktadır. Hazırlanan veli anketi 22 sorudan oluşmaktadır. Derecelendirme, tercih belirleme ve açık uçlu olmak üzere 3 soru tipi kullanılmıştır. Öğretmen anketi ise açık uçlu 2 sorudan oluşmaktadır. Çalışmanın yöntem bölümünde araştırmanın modeli ve uygulanan veli ile öğretmen anketi hakkında bilgi verilmiştir. Uygulama sonunda çıkan sonuçlar “yüzde”(%) ve “frekans” (f) değerlerine göre analiz edilmiş, özetlenmiş ve önerilerde bulunulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda, sesli/müzikli oyuncakların çocukların birçok alanda gelişimine katkı sağladığı (bedensel, dil, sosyal, duygusal vb.), yaratıcılıklarını arttırdığı, öğrenmeyi kolaylaştırdığı sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler : Oyuncak, müzik, gelişim
Sayfa Adedi : xii+52
Danışman : Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

**OPINIONS OF TEACHERS AND PARENTS ABOUT THE EFFECT OF
TOYS WITH MUSIC AND SOUND TO CHILDREN'S MUSICAL
DEVELOPMENT
(M.S. Thesis)**

Cansu Bal
GAZI UNIVERSITY
GRADUATE SCHOOL OF EDUCATIONAL SCIENCES
August 2019

ABSTRACT

This study is made for the purpose of measuring the level of effect of the toys with sound and music to children's musical development. This is a scanning model research. The research universe is composed by all the kindergarten teachers and parents in Şanlıurfa province. The research sample is composed by 40 parents and 20 teachers who took part in this study voluntarily from specific schools in Haliliye and Eyyübiye. The parent survey contains 22 questions. There are 3 different kind of questions; ratings, preference and open-ended. The teacher survey contains 2 open-ended questions. There are information about research model and surveys which have been applied to teachers and parents in the method chapter. The results of the study are analyzed and summarized in percentage (%) and frequency (f). As a result of findings that have been obtained by this study, it is concluded that toys with sound and music contribute children's musical development in many different ways (physical, linguistic, social, emotional), increase creativity and facilitate learning.

Keywords : Toy, music, development
Page Number : xii+52
Supervisor : Dr. Öğr. Üyesi Selçuk BİLGİN

İÇİNDEKİLER

TELİF HAKKI VE TEZ FOTOKOPİ İZİN FORMU	i
ETİK İLKELERE UYGUNLUK BEYANI.....	ii
JÜRİ ONAY SAYFASI.....	iii
TEŞEKKÜR.....	iv
ÖZ.....	v
ABSTRACT	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
TABLolar LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ	xi
SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM I	
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	5
1.2. Alt Problemler	5
1.3. Araştırmanın Amacı	6
1.4. Araştırmanın Önemi.....	6
1.5. Varsayımlar	6
1.6. Sınırlılıklar	7
1.7. Tanımlar	7
1.8. İlgili Araştırmalar	7
BÖLÜM II	
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1. Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi	9
2.1.1. Bilişsel Gelişim	9
2.1.2. Dil Gelişimi	10

2.1.3. Duygusal ve Sosyal Gelişim	10
2.1.4. Bedensel ve Psikomotor Gelişim	10
2.2. Oyunun Önemi	11
2.3. Oyuncanın Önemi ve Kısa Tarihi	12
2.3.1. Dünyada Oyuncak	13
2.3.2. Türkiye’de Oyuncak	15
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	19
3.1. Araştırmanın Modeli	19
3.2. Evren ve Örneklem	20
3.3. Verilerin Toplanması	20
3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması	21
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUMLAR.....	23
4.1. Demografik Özelliklere Dair Bulgular	23
4.2. Anne-Baba Anket Formuna Dair Bulgular	25
4.3. Öğretmen Anket Formuna Dair Bulgular	37
BÖLÜM V	
SONUÇ VE ÖNERİLER	39
5.1. Sonuç	39
5.2. Öneriler	40
KAYNAKLAR.....	43
EKLER	47
Ek 1. Anne-baba Anket Formu	48
Ek 2. Öğretmen Anket Formu	52

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1. Örneklemi Oluşturan Velilerin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bilgiler	23
Tablo 2. Örneklemi Oluşturan Velilerin Mesleklerine İlişkin Bilgiler	23
Tablo 3. Örneklemi Oluşturan Velilerin Gelir Durumlarına İlişkin Bilgiler	24
Tablo 4. Örneklemi Oluşturan Velilerin Çocuklarına Oyuncak Alma Amaçlarına İlişkin Bilgiler	25
Tablo 5. Örneklemi Oluşturan Velilerin Oyuncak Alırken Dikkat Ettikleri Konulara İlişkin Bilgiler	25
Tablo 6. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncakları ile Konuşmasına İlişkin Bilgiler	26
Tablo 7. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncakların Seslerini Taklit Etmesine İlişkin Bilgiler	26
Tablo 8. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncak Yerine Farklı Gereçleri Ritim Tutmak İçin Kullanmasına İlişkin Bilgiler	27
Tablo 9. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Telefon Melodisine Eşlik Etmesine İlişkin Bilgiler	27
Tablo 10. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncaklarda Duyduğu Şarkıyı Söylemesine İlişkin Bilgiler	28
Tablo 11. Ankete Katılan Velilerin Kız Çocuklarının Oyuncak Bebeklere Ninni Söylemesine İlişkin Bilgiler	28
Tablo 12. Ankete Katılan Velilerin Erkek Çocuklarının Oyuncak Araba Seslerini Taklit Etmelerine İlişkin Bilgiler	29
Tablo 13. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Evdeki Ambulans, İtfaiye Gibi Oyuncakların Seslerini Taklit Etmelerine İlişkin Bilgiler	29
Tablo 14. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Evdeki Eşyaları Mikrofon Gibi Kullanıp Şarkı Söylemelerine İlişkin Bilgiler	30
Tablo 15. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarına Üfleli Oyuncaklar Alırken Hedeflediklerine İlişkin Bilgiler	30

Tablo 16. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarına Vurmalı Oyuncaklar Alırken	
Hedeflediklerine İlişkin Bilgiler	31
Tablo 17. Ankete Katılan Velilerin Çocuklarına Tuşlu Oyuncaklar Alırken	
Hedeflediklerine İlişkin Bilgiler	31
Tablo 18. Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların	
Yaratıcılığına Olan Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler	32
Tablo 19. Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Kişiliğine	
Olan Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler	32
Tablo 20. Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Kas	
Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler.....	33
Tablo 21. Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Zihinsel	
Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler.....	34
Tablo 22. Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Sosyal	
Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler.....	34
Tablo 23. Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Duygusal	
Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler.....	35
Tablo 24. Ankete Katılan Velilerin Oyuncaklarla İlgili Eklemek İstedikleri Konulara	
İlişkin Bilgiler.....	35
Tablo 25. Ankete Katılan Velilerin Çocuğun Tercih Ettiği Oyuncakların Hobi ve	
Meslek Seçimine Etkisine İlişkin Görüşleri İçeren Bilgiler	36
Tablo 26. Ankete Katılan Öğretmenlerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların	
Eğitimindeki Rolüne İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler	37
Tablo 27. Ankete Katılan Öğretmenlerin Oyuncaksız Büyüyen Çocukların; Zihinsel,	
Duygusal, Sosyal, Bedensel ve Dil Gelişimleri Bakımından Eğitimlerinde	
Olumlu-Olumsuz Etkilerine İlişkin Görüşlerine Ait Bilgiler.....	38

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. İstanbul oyuncak müzesi	12
Şekil 2. 1930 yılında Almanya’da üretilen balıkçı dükkanı oyuncağı	12
Şekil 3. Eski Mısır’dan oyuncak bebek	14
Şekil 4. M.Ö. 4 bin yıllarına ait çocuk çingirak	14
Şekil 5. Almanya’da üretilen Graff	14
Şekil 6. Nazi ordusu minyatürü Zeppelin oyuncağı	14
Şekil 7. Tekerlekli araba, pişmiş toprak, oyun objesi	16
Şekil 8. Eyüp Oyuncakları tarafından üretilen sesli oyuncak	17
Şekil 9. Eyüp Oyuncakları tarafından üretilen sandal kayığı isimli oyuncak	17
Şekil 10. “Piti ve Pitiş” isimli oyuncak	17
Şekil 11. Oyuncak sandal	17

SİMGELER VE KISALTMALAR LİSTESİ

%	Yüzde
f	Frekans
M.Ö.	Milattan Önce
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
n	Katılımcı Sayısı
s	Sayfa
TDK	Türk Dil Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Eğitim, doğum öncesinden başlayıp yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Bu süreçte bireyin olgunlaşmasına paralel olarak ortaya çıkan kritik dönemler vardır. Okul öncesi ya da 0-6 yaş olarak tanımlayabileceğimiz bu dönem insan gelişimi açısından önemli kabul edilmektedir. Zihinsel gelişimin büyük oranda bu dönemde tamamlandığının bilinmesi, okul öncesi dönemde uygulanacak etkinliklerin ve sunulacak eğitimin önemini arttırmaktadır (Aslanargün ve Tapan, 2011, s. 12). Çocukların bu dönemde alacağı eğitim; fiziksel, sosyal, duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerine oldukça katkı sağlamaktadır. Çocukların kendine güven duymaları ve olumlu kişilik kazanmaları bu dönemde başlamaktadır. Okul öncesi eğitim alan çocuk paylaşıma açık, arkadaşlık ilişkisi kurabilen, özgüveni yüksek, yardımsever ve sorumluluk sahibi bir birey olarak yetişir.

Oyunun çocuk dünyası için büyük bir önemi vardır. Bu dönemde ki çocuklar öğrenmeleri gereken bilgileri oyun ile öğrenirler. Hem eğlenerek vakit geçirip hem de eğitici oyunlarla yeni bilgiler keşfederler.

TDK (2018) oyunu “yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence” olarak tanımlamaktadır. Çocuk yaşam için gerekli olan davranış, bilgi, beceri vb. şeyleri oyun içinde kendiliğinden öğrenir. İnsanlarla ilişkileri, konuşma, yardımlaşma, bilgi edinme, alışkanlık, deneyim kazanma, yaşamın (ana-baba, kadın-erkek, öğretmen-öğrenci gibi) rollerini anlama olgularını oyun içinde kavrar, benimser ve pekiştirir. Çocuğun kişiliği oyun içinde daha belirgin ortaya çıkar ve gelişir. Yetenekleri oyun içinde daha iyi görülebilir, gelişmesi yönlendirilebilir (Seyrek ve Sun, 1999, s. 22).

Oyun denilince çocukların aklına gelen ilk şey oyuncak olur. Çocuklar oynadıkları oyunlarda onlara eşlik edecek bir eşya belirlerler. Hayal güçlerinde kurguladıkları oyuncakların sınırı yoktur. Onlar için odada bulunan herhangi bir eşya bir anda oyuncağa dönüşebilir. Örneğin, mutfakta bulduğu bir tencereye vurarak davul, evde bulduğu bir

tarafı mikrofon, gazoz kapaklarını taso olarak kullanabilirler. Hayallerinde canlandırdıkları oyuncaklar yetişkinler tarafından üretildiği için de tam olarak istedikleri oyuncaklara sahip olamamaktadırlar.

Geçmişten günümüze oyuncaklar her bakımdan değişikliğe uğramıştır. Her dönemin yaşam koşullarına bağlı olarak değişmekte ve gelişmektedir. Günümüzde her türlü malzemeden yapılabilen oyuncaklar geçmişi binlerce yıl öncelerine dayanan ilkel oyuncakların geliştirilmesi ile oluşmuştur. Bu oyuncaklar kolayca şekil verilebilme özelliğinden dolayı seramikten yapılan oyuncaklardır. Örneğin seramikten yapılan kol ve bacakları hareketli bebekler günümüzün Barbie bebeklerinin temelini oluşturmaktadır. (Sevim ve Gönül, 2012, s. 6). İlk Çağ'ın basit oyuncaklarının ise taştan, kurutulmuş meyveden ve pişmiş topraktan veya kilden yapılmış olduğu belirlenmiştir. (Mercan, 2015) Hayvan figürleri, bebek arabaları, topaç, misket eski zamanlarda tercih edilmiş oyuncaklardır. İlerleyen zamanlarda çingiraklar, bal mumundan yapılan figürler, arabalar, plastik oyuncaklarda artış görülmüştür. Şimdilerde ise oyuncakların sayısı ve çeşidi artmış ancak kalitesi düşmüştür. Her türlü malzemeden oyuncak yapılmaya başlanmış ve çocukların sağlığı ikinci planda kalmıştır. Aileler hem kaliteli hem de uygun fiyatlı oyuncak bulma konusunda oldukça zorlanmaya başlamışlardır.

Oyuncaklar duyarların uyarılması yoluyla çocukların değişik deneyimler kazanarak gelişmelerini sağlamaktadır. Bu durumdan dolayı da çocuğun gelişim düzeyine uygun, çok yönlü kullanımı olan ve gelişim alanlarını destekleyici nitelikte oyuncakların seçilmesi konusunda ebeveynlerin yönlendirici olmaları gerekmektedir (Artan, Öncü ve Elibol, 2003, s. 18).

Oyuncak seçimi tüm bunlar göze alındığında daha da önemli hale gelmektedir. Ebeveynler çocuklarına her anlamda doğru oyuncak alabilmek için oldukça seçici olmalıdırlar. Bu yaş grubu çocuklarının eğitim aldıkları kurumlarda da oyuncak seçimi oldukça dikkat edilmesi gereken bir konudur. Oyuncak

- Çocuğun yaşına uygun olmalı
- Çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalı
- Çocuğun ilgi, istek ve ihtiyaçlarına uygun olmalı
- Çocuğun farklı gelişim alanlarını geliştirmeye yönelik olmalı
- Farklı türdeki oyunlarda farklı amaçlarla kullanılabilme özelliğine sahip olmalı
- Yaratıcı faaliyetleri teşvik edici olmalı, hayal gücünü uyarabilmeli

- Yetişkinin yaptığı işlerde çocuğun da beceri kazanmasına yardımcı olmalı
- Çocuk tarafından güvenli şekilde kullanılabilcek türde olmalı (boyası çıkan, sivri köşeli, kolay kırılabilen-dağılabilen, cam veya plastikten yapılmış, metal parça içeren oyuncaklar seçilmemeli)
- Çocuklarda saldırganlık duygularını ortaya çıkarıcı türden (tabanca, tüfek, kılıç gibi) olmamalı
- Kil, su, kum, plasterin, ahşap gibi doğal malzemelerden yapılmış olmalıdır. (Özdemir ve Ramazan, 2012).

Okul öncesi eğitim, çocuğun tüm gelişim alanlarını desteklemek yönünde planlanmaktadır. Bu süreçte sanat eğitiminin temellerinin atılması da çok önemlidir. Sanatın önemli bir dalı olan müzik eğitiminin verilmesi ve müziğin çocuğun eğitiminde kullanılması okul öncesi eğitimin temel unsurlarından biridir. (Kıvılcım ve Mertoğlu, 2017).

Ali Uçan müziği, “belli bir amaç ve yöntemle, belli bir güzellik anlayışına göre işlenerek birleştirilmiş seslerden oluşan estetik bir bütün” olarak tanımlamaktadır (Uçan, 1994, s. 10).

Müziğin insan yaşamındaki başlıca işlevleri ise; bireyin sağlıklı, dengeli, doyumlu, başarılı duyarlı-uyarlı ve mutlu olabilmesi, kendine özgü bir kimlik ve kişilik geliştirebilmesi; belirli bir etkinlik, yeterlik ve yetkinlik düzeyine erişebilmesi için (bireyin) davranışları üzerinde belirli izler bırakan müziko estetik ya da müziko artistik etkiye ve tepkime biçimleri ile bireysel durum, eylem ve etkinlikleri kapsar (Uçan, 1996, s. 15).

Uçan (1996)’a göre müzik eğitimi; bireyin kendini tanımasına, kendine güveninin artırmasına, kendini kanıtlamasına, kendini gerçekleştirmesine, kişiliğini geliştirmesine, yaşamını zenginleştirmesine ve böylece kendisine daha sağlıklı, mutlu bir yaşam kurmasına olanak sağlar.

Okul öncesi dönemde; şarkı söylemenin yanı sıra ses dinleme ve ayırt etme, ritm çalışmaları, müzikli öykü, yaratıcı hareket ve dans gibi etkinlikler müzik etkinlikleri içerisinde yer almaktadır. Bütün bu etkinlikler çocuklar için belirlenen hedeflere, müzik eğitimi yoluyla farklı bir yoldan ulaşma imkanı sağlamaktadır. Okul öncesi dönem çocukları için müzik eğitimi programı planlanırken, çocukların doğuştan getirdikleri özellikleri, müzik deneyimleri ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır ve gelişimsel ardışıklığın olmasına dikkat edilmelidir (Fox, 1991, s. 22).

Müzik eğitimi ve müzik etkinlikleri sosyal, kültürel, fiziksel ve daha birçok açıdan fayda sağlamaktadır. Çocukların fiziksel gelişme kaydetmelerinin yanında ahlaki yönden gelişme, akademik başarı elde etme, hayata olumlu bakma gibi konularda müzik etkinliklerinin faydası vardır. (Kılıç, 2012, s. 2)

Çocuğun doğum öncesinde başlayan, doğumla birlikte hızlı bir şekilde devam eden müziksel gelişimi okul öncesi eğitim çağına gelindiğinde gözle görülür bir şekilde çeşitlilik ve değişim göstermektedir. Okul yaşantısıyla da desteklenen müziksel yaşantı kendisini müziksel işitme, müziksel söyleme, müziksel çalma, ritim yeteneği, müziksel devinim ve müziksel beğeni davranışlarıyla boyutlandırmaktadır.(Yıldız ve Nackcı, 2016, s. 38-45)

Müzik, hem bir eğitim alanı hem de bir eğitim yöntemi olarak önemli rol oynar. Müzikle erken yaşlarda tanışmak, müziksel öğrenmelerle bilişsel, dil, sosyal-duygusal ve motor becerilerin bütüncül bir şekilde desteklenmesi açısından gereklidir. Gerek erken çocukluk eğitimcileri, gerekse müzik eğitimcileri, okul öncesi yılların beynin müzik merkezinin gelişimi ile çocukların doğal müzikal yeteneklerini güçlendirmek için kritik bir dönem olduğu konusunda görüş birliğindedir. (Isenberg ve Jalongo’dan aktaran Kandır ve Türkoğlu, 2015)

“Bize kendinizden ve ablanızdan, içinde büyüdüğünüz çevreden bahsedebilir misiniz?” diye sorulduğunda müzik eğitimcisi Aslı Yeşil, “Müziğin kalbinde doğdum. Anne karnında başladı serüvenim. Müzisyen bir babanın çocuğuyuz. Evimizde klasik müzikten türkülere, Türk sanat müziğinden caza, operaya kadar her tür müzik dinlenirdi. Babam, anne karnındayken bana opera, ablama ise caz dinletmiş. Şimdi benim opera bölümünden, ablamın ise Caz/kompozisyon bölümünden mezun iki müzisyen olmamız sizce sürpriz mi?” diye cevap vermiştir (Kocabaş ve Türk, 2013, s. 105). Burada Yeşil erken yaşta müzikle etkileşimin ilerleyen yaşlarda bireyin seçimlerine etkisini vurgulamıştır.

“Çocukluk yıllarımız bizlerle ilgili önemli ipuçları içermektedir. Bu nedenle de izninizle biraz sizi çocukluk yıllarınıza geri götürmek istiyorum. Oyun ve oyuncaklarla aranız nasıldı?” diye sorulduğunda Devlet Sanatçısı Bülent Bezdüz, “Hep Tarzan olup ağaca çıkardım. Ağacın en yüksek yerine çıkıp Tarzan gibi bağırdım. Belki de bu vokal yeteneğimden kaynaklanan bir durum da olabilir.” diye cevaplamıştır. Yine aynı soruyu Piyanist Hande Dalkılıç “Dört yaşında bana alınan küçük oyuncak bir piyanoda anaokulunda öğrendiğim şarkıları çalmaya başlamıştım. Ailem klasik müzik, opera ve kaliteli Türk sanat müziği eserlerini dinlerdi. Bu nedenle müzik dinleyerek ve yaşım

geldiğinde de opera ve konserlere giderek büyüdüm.” cevabını vermiştir. Aynı soruyu piyanist ve orkestra şefi İbrahim Yazıcı “İlk oyuncağım dediğinizde bir kürek hatırlıyorum. O küreği plağın üstüne koyup plağı çevirmeye başlar ve şarkı söylerdim.” cevabını vermiştir (Kocabaş ve Türk, 2015). Bu yorumlar göz önüne alındığında oyun ve oyuncak seçiminin geleceğe ışık tutma niteliği taşıdığı görülmektedir. Oyuncak seçiminin çocuğun ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamasına, yeteneklerinin keşfedilmesine, yaratıcılığını arttırmaya yönelik olmasına dikkat edilmelidir.

Okul öncesi dönemde müziğin temel parçaları olan ses, ritim gibi öğeler çocuklar için çok etkili bir uyarıcıdır. Farklı yükseklikteki, tınıdaki, süredeki ve makamdaki sesler, çalgı sesleri veya çevrelerinden duyduğu herhangi bir ses onların dünyası için oldukça ilgi ve dikkat çekicidir.

Günümüzde kullanılan çoğu oyuncak sesli ve müzikli olarak üretilmektedir. Oyuncak bebeklerin çoğu çocuk şarkıları söyleyerek, hayvan figürlü oyuncaklar hayvanların seslerini çıkartarak, ambulans, itfaiye gibi önemli araçlar ise siren seslerini çıkartarak üretilmektedir. Birçok oyuncak harfleri, rakamları, renkleri, hayvanların ve sebzelerin isimlerini hem Türkçe hem de İngilizce söyleyerek küçük yaşta dil gelişimlerine katkı sağlamaktadır. Bu yüzden sesli/müzikli oyuncakların çocuklara kazanımı ile müziksel gelişimlerine etkisi göz önünde bulundurulmalıdır.

1.1. Problem Durumu

Çocukların dünyasında oyuncak çok önemli bir yere sahiptir. Her oyuncak türünün çocuklara kazandırdığı farklı bir kazanım vardır. Bu dönemde ki çocuklar için birçok duyuya hitap eden oyuncaklar merak uyandırır. Müzikli oyuncaklar bu oyuncakların başında gelir. Çocukların ilgi ve dikkatlerini çekerek öğrenmelerini kolaylaştırır. Bu bakımdan sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine (ezgisel-ritimsel bellek, sosyal, duygusal, psikomotor ve dil gelişimi, söyleme, çalma vb.) etkisi olup olmadığını araştırmak üzere bu çalışmanın problem cümlesi “Sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etkisi var mıdır?” olarak belirlenmiştir.

1.2. Alt Problemler

Ana-baba ve öğretmen görüşlerine göre;

1. Sesli/müzikli oyuncakların dil gelişimi bakımından önemi nedir?

2. Sesli/müzikli oyuncakların psikomotor gelişimi açısından önemi nedir?
3. Sesli/müzikli oyuncakların sosyal ve duygusal gelişimi bakımından önemi nedir?
4. Sesli/müzikli oyuncakların benlik gelişimi bakımından önemi nedir?
5. Sesli/müzikli oyuncakların zihinsel gelişim bakımından önemi nedir?
6. Sesli/müzikli oyuncakların yaratıcılık bakımından önemi nedir?
7. Sesli/müzikli oyuncakların ilerleyen yaşlarda meslek yaşamlarına etkisi nedir?

1.3. Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı; sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimine etkisini saptamaktır. Müziğin çocuğun dünyasındaki yerini ve önemini anlamak, erken yaşta çocuk gelişimine etkisini ölçmek amaçlanmıştır. Bu noktada en iyi gözlemci ebeveyn ve öğretmenleri olduğu için onların görüşleri alınarak çalışmanın yürütülmesi planlanmıştır.

1.4. Araştırmanın Önemi

Bu araştırma, konu bakımından müzikli oyuncaklara dikkat çekerek bu oyuncaklar üzerinde nitelik durumlarının tespit edilmesi, niteliklerinin artırılması açısından ve müziğin çocuklar üzerindeki öğreticiliği bakımından da önem taşımaktadır.

1.5. Varsayımlar

1. Sesli/müzikli oyuncakların çocukların gelişiminde (kas, zeka, dil, yaratıcılık) etkili olduğu,
2. Belirlenen veri toplama araçlarının araştırma için geçerli, güvenilir ve amacına uygun olduğu,
3. Yapılan anket formunun doğru bir şekilde değerlendirileceği,
4. Örneklemin evreni temsil ettiği,
5. Kaynaklardan elde edilen bilgilerin, araştırma için uygun olup, gerçeği yansıtır nitelikte olduğu varsayılmaktadır.

1.6. Sınırlılıklar

1. Bu araştırma, Şanlıurfa ili Eyyübiye ve Haliliye ilçesi ile,
2. Okul öncesi dönemdeki çocukların ebeveynleri ve eğitimcileri ile sınırlandırılmıştır.

1.7. Tanımlar

Müzik Eğitimi: Bireye, kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli müziksel davranışlar kazandırma, bireyin müziksel davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak belirli değişiklikler oluşturma ya da bireyin müziksel davranışını kendi yaşantısı yoluyla amaçlı olarak değiştirme veya geliştirme sürecidir (Uçan, 2005, s. 30).

Psiko-motor Gelişim: Fiziksel büyüme ve merkezi sinir sisteminin gelişimine paralel olarak organizmanın isteme bağlı hareketlilik kazanması olarak tanımlanır (MEB, 2013).

Gelişim: 1. Gelişme işi. 2. Serpilip büyüme 3. İlerleme, inkişaf, tekamül, 4. Tiyatro Aksiyon (TDK, 2018).

Oyun: Yetenek ve zekâ geliştirici, belli kuralları olan, iyi vakit geçirmeye yarayan eğlence olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2018).

1.8. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde araştırma ile ilgili olan ve kaynakça oluşturabilecek tezlere, makalelere ve kitaplara yer verilmiştir.

Erden (2001), “Anaokullarına Devam Eden Çocukların Ebeveyn ve Öğretmenlerinin Çocuk Oyun ve Oyuncakları Hakkındaki Görüşlerinin İncelenmesi” adlı yüksek lisans tezinde, anaokullarına devam eden çocukların ebeveynlerinin ve öğretmenlerinin oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerini belirleyip, bazı değişkenlerin ebeveyn ve öğretmenlerin görüşlerine etkisini incelemiştir.

Araştırma sonucunda tercih edilen oyuncakların çocukların cinsiyetlerine, kendilerine ait odalarının bulunup bulunmamasına ve ebeveynlerin öğrenim düzeyleri ile mesleklerine göre değiştiği sonucuna varmıştır.

Metin, Mercan ve Kavak (2017)’ın, birlikte yaptıkları “ Geçmişten Günümüze Oyuncak ve Oyuncakların Çocuğun Gelişimine Etkileri” isimli makale çalışmasında; geçmişten günümüze kullanılan oyuncakların çocuk üzerindeki etkilerini incelemişlerdir.

Çalışma sonucunda geçmişte kullanılan oyuncaklarla günümüzde kullanılan oyuncakların niteliği ve çocukların gelişimine etkisi yönünden önemli farklılıklara ulaşılmıştır.

Ak (2006), “Oyun ve Oyuncak Kavramlarının Tarihsel ve Kültürel değişimine Endüstriyel Tasarım Açısından Bir Bakış” isimli yüksek lisans tezinde, oyun ve oyuncak kavramlarını endüstriyel tasarım açısından incelemiştir.

Sormaz (2010), “Çocukluk İmgesi, Oyun ve Oyuncak: Sosyo-Kültürel Bir Analiz” isimli yüksek lisans tezinde, oyun ve oyuncağın sosyolojik anlamda neleri ifade ettiğini, değişen sosyo-kültürel süreçte oyun ve oyuncak kültürünün nasıl etkilendiği ve değiştiğini ele almıştır.

Akbulut (2009), “Günümüzde Geleneksel Oyuncaklar” isimli makalesinde, geleneksel oyuncakların günümüzde endüstriyel üretimle değişimini incelemiştir. Makalenin sonucunda geleneksel oyuncakların endüstriyel gelişimle yapımlarında kullanılan malzemelerin değiştiği ve kalitenin düştüğü sonucuna ulaşmıştır.

Mercan (2018), “Ahşap Oyuncakların Çocuk Gelişiminde Yeri ve Ahşap Oyuncaklar İçin Tasarım Önerileri” isimli yüksek lisans tezinde, oyun ve oyuncak kavramları ile çocuk gelişimi evrelerine dair kuram ve görüşlere göre çocuk gelişimini incelemiştir.

Çeviker (2010), “Okul Öncesi ve Müzik Öğretmeni Adaylarının Okul Öncesi Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşlerinin Belirlenmesi” isimli yüksek lisans tezinde, okul öncesi ve müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerini incelemiştir.

Deveci (2015), “Zamana Göre Değişen “Oyun” ve “Oyuncak” Kavramlarının Resimsel Düzlemde Çözümlemesi” isimli yüksek lisans tezinde, oyun ve oyuna dahil olan nesneler, oyuncaklar ve oyun gereçlerini ele alarak dünyada yaşanan toplumsal değişimlerin, çocuk oyun kültürüne ve çocukluk kavramının değişimine etkisini incelemiştir.

Kabataş (2017), “Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitiminin Önemi” isimli makalesinde, müziğin çocuğun gelişim alanlarına önemli ölçüde faydası olduğunu savunmuş ve okul öncesi dönemde müzik eğitiminin önemini incelemiştir.

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1. Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi

Müzik, bireyin doğumundan ölümüne kadar yaşamın her evresinde varolan bir olgudur. Daha anne karnında iken, annenin bedensel ritmini dinleyerek gelişen bebek, dünyaya geldikten sonra da annenin söylediği ninnileri dinlemeye başlamaktadır. (UÇAL, 2003) Çevrelerinden duyduğu her türlü ses çocuklar için en önemli uyarıcıdır. Çocukların tüm gelişim alanlarını destekleyici bir etkiye sahip olan müzik eğitiminin oyunla eğitim niteliğinde olmasına dikkat edilmeli, çocukların isteyerek ve hoşlanarak müzik etkinliklerine katılmaları sağlanmalıdır. (Sığırtmaç, 2005).

Müziğin, çocuğun gelişimi üzerindeki etkileri göz önüne alınarak dört başlık altında toplanabilir:

1. Bilişsel gelişim,
2. Dil gelişimi,
3. Duygusal ve sosyal gelişim,
4. Bedensel ve psikomotor gelişim (Sun ve Seyrek, 2002, s. 31-34; Mertoğlu, 2005, s. 284-285).

2.1.1. Bilişsel Gelişim

Okul öncesi dönemde yapılacak müzik eğitimi, çocuğa yaşamı algılama, yorumlama, yaratıcılık ve düşünme sistemini geliştirme ve eğitme konularında etkili olacaktır. Okul öncesinde verilecek zengin bir müzik eğitimi, çocukların müzik anlayışlarının ve yeteneklerin gelişmesine yardım edeceği gibi, karşılaştıkları problemlerin ve olayların nedenini anlamada kolaylık sağlayacağı kabul edilebilir bir varsayımdır (Akkaş, 1993).

2.1.2. Dil Gelişimi

Çocuğun dil gelişiminde müziğin özellikle sözlü müziklerin önemli bir yeri vardır. Çocuk şarkı söylediğinde sözlerini öğrenir ve sözcük dağarcığı genişler. Tekerleme ve sayışmacalar tekrarlandıkça akıcı konuşma sağlanır. (Sun ve Seyrek, 1993, s. 33).

Çocuklara bebekliklerinden itibaren ninniler, şarkılar söylenir ve çocukların ninni ve şarkı dinlerken rahatladıkları, çıkardıkları seslerle ve bedenleriyle şarkıya katıldıkları gözlemlenmektedir. (Matter, 1982).

Duydukları şarkılara ve ninnilere eşlik ederek, öğrendikleri her yeni kelimeyi tekrarlayarak dil gelişimleri desteklenmiş olur.

2.1.3. Duygusal ve Sosyal Gelişim

Müzik çocuğun kişilik ve duygu gelişiminde, kendini ifade edebilme, yargılama ve değerlendirme yapabilme gibi becerilerinin gelişerek, estetik zevklere sahip olmasındaki önemli faktörlerden biridir.(Mertoğlu, 2010)

Çocuk grup içinde şarkı söylerken sesini denetlemeyi, arkadaşlarıyla uyum içerisinde söylemesi gerektiğini öğrenir. Çocuk bir enstrüman çaldığında kendi başına bir iş yapmanın zevkini tadar bu şekilde kişisel doyum elde eder; duygusal açıdan gelişir aynı zamanda enerjisini olumlu şekilde kullanır. Ayrıca müzik dinlerken dikkatini müziğe yoğunlaştırır, arkadaşları müzik dinlediğinde saygı göstermesi gerektiğini kavrar (Sun ve Seyrek, 1993, s. 33; Kandır, 2003, s. 17).

Müzik eğitiminin, kendine güvenen, toplum içerisinde sayılan, sorumluluk sahibi ve sağlıklı ilişkiler kuran bireyler yetişmesinde önemli bir rolü vardır.

2.1.4. Bedensel ve Psikomotor Gelişim

Çocuk hareketlerinin çoğu ritmiktir. Sallanma, zıplama, kendi etrafında dönme, ayak vurma, koşma, eğilerek sallanma ve benzeri hareketler tüm eğitimcilerin aşına olduğu ritmik hareketlerdir (Artan ve Bal, 1993).

Ritim eğitimiyle, çocukta gelişen ritim duygusu güven duygusunun gelişimine katkıda bulunacağı gibi, denge, dikkat, tepki, büyük ve küçük kaslarının gelişimine de katkıda bulunur. Böylece ritim, çocuğun el, kol, ayak, baş, göz ve beden gibi vücut organları

arasında koordinasyon sağlanmasına, hareketlerinde çeviklik ve incelik kazanmasına yardımcı olmaktadır. (Sun ve Seyrek, 1998, s. 330).

Her şarkıya her sese vücutlarıyla eşlik etmeye çalışan çocukların ritim duyguları basit hareketlerle desteklenmelidir. Erken yaşta verilen çalgı eğitiminin de büyük ve küçük kas gelişiminde oldukça önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

2.2. Oyunun Önemi

İnsan yaşamının ilk yılları eğitimciler tarafından kritik yıllar olarak adlandırılmakta ve bu dönemin önemine dikkat çekilmektedir. Bu dönemde çocuğun dış dünyayı tanımaya ve uyum sağlamaya başlama süreci oyunla başlamakta ve gelişmektedir. Okul öncesi dönemde çocukların gelişimleri ve eğitimlerinde önemli bir role sahip olan oyun çocuğun vazgeçilmez uğraşdır. Yetişkinler açısından oyun farklı şekillerde algılansa da çocuğa göre oyun, onun en ciddi işidir. Bu nedenle çocuğa rahatça ve güvenli bir şekilde hareket edebileceği uygun ve zengin bir oyun ortamı hazırlamak oldukça önemlidir (Gül, 2006; Aydın, 2009; Gül, 2012). Çocuklar bu dönemde oyun yolu ile yeni bilgiler öğrenir. Bu yüzden çocuk için verilmesi planlanan eğitimin oyun ile yapılması gerekmektedir. Çocuğa verilecek olan bilgilerin oyun esnasında ilgisini çekecek, oynamaktan zevk alacağı şekilde verilmesi sağlanmalıdır.

İnsanoğlunun varoluşundan bu yana sürdürdüğü bir eylem olan oyun yaşamla birlikte başlamakta, hayatın hemen her döneminde farklılaşarak ve gelişerek devam etmekte, farklı ilgilerin ve gereksinimlerin en doyurucu kaynağı olarak her zaman önemini korumaktadır. (Tuğrul, 2010). Oyunla çocuk fiziksel, bilişsel ve sosyal gelişimini hızlandırmaktadır. Çocuğun oyunla birlikte büyük ve küçük kasları, el-göz koordinasyonu gelişmekte ve kendi duygularının farkına varmaktadır (mutluluk, sevinç, acı, korku, üzüntü, vb.). Bu şekilde de çocuk kendini ifade edebilmeyi öğrenmektedir (Poyraz'dan aktaran Aral, Gürsoy ve Köksal, 2001). Oyun, çocuğun gelişimini hızlandırırken bir yandan da fazla enerjisini boşaltmasına yol açar, arkadaşları ile iletişim kurmasını, işbirliği yapmasını, paylaşmasını sağlar ve böylece onun dünyasını biçimlendirir. Oyun, çocuklar için bir şeyleri araştırma, öğrenme, keşfetme, kontrol etme, öğrenilenler arasında ilişki kurma ve deneyim sürecidir. (Tayar, 2014)

2.3. Oyuncağın Önemi ve Kısa Tarihi

Çocukları eğlendirmek, oyalamak, eğitmek amacıyla ortaya çıkan oyuncak, yapıldığı döneme ilişkin önemli ipuçları veren bir nesnedir. İster halk sanatı ürünü olsun, ister endüstriyel olarak üretilmiş olsun yapıldığı dönemin toplumsal ve kültürel özelliklerini yansıtan oyuncaklar, oluşturuldukları dönemin yaşam biçimlerinin önemli birer kayıtlarıdır (Onur, 2002).

Londra Oyuncak ve Model Müzesi'nin kitapçığına yazdığı önsözde Levy (1989) diğer düşünürler gibi, önce oyuncanın anlamını ele almaktadır: Oyuncanın iki farklı evrede geliştiğini düşünür. İlk olarak, oyuncanın birincil kullanımının söz konusu olduğunun; ikinci evrede ise oyuncak araştırma ve inceleme nesnesi olması ve kuşaktan kuşağa aktarılan tarihsel malzemenin bir bölümünü oluşturduğudur (Onur, 2002, s. 29-30).

Oyuncak müzeleri bu anlamda tarihsel süreçte oyuncakların gelişimini, eski zamanlarda tercih edilen oyuncakları, o zamanın geleneklerini görmemizi sağlayan önemli yerlerdir. Son yıllarda ilgiyi üstüne çeken oyuncak müzelerinin sayısı giderek artmaktadır. İstanbul Oyuncak Müzesi kurucusu Sunay Akın bir röportajında yıllar önce yurtdışında gezdiği bir oyuncak müzesinden çok etkilendiğini, kendi çocukluk dönemine, geçmişine dair anıların canlandığını belirtmiş ve bu yüzden oyuncak müzesi kurmaya karar verdiğini söylemiştir. Oyuncak müzelerinin, uygarlık tarihini daha eğlenceli, daha akılda kalıcı bir öğrenme yöntemi ile ziyaretçilere sunduğunu düşünmektedir. Her yaşa hitap eden oyuncak müzeleri, her kültürün oyuncaklarını görmek için en ideal yerlerdir.

Şekil 1. İstanbul oyuncak müzesi

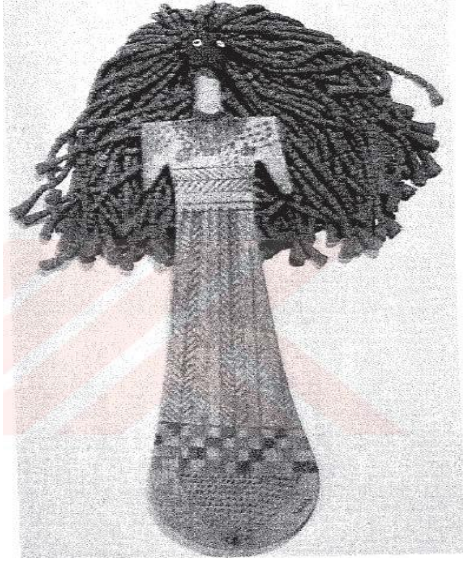
Şekil 2. 1930 yılında Almanya'da üretilen balıkçı dükkanı oyuncak

Günümüzde eski zamanlara göre daha çok oyuncak üretimi yapılmaktadır. Bu durum her anlamda üretilen oyuncakların kalitesini düşürmüştür. Oyuncak dükkanları gezildiğinde çeşit çeşit oyuncaklar bulunmakta ancak zamanla malzemeleri kalitesizleşmiş ve çocuk sağlığına zararlı olabilecek oyuncakların üretimi fazlaşmıştır. Üretimi çoğalan sesli oyuncakların eğitici özellikleri de düşmeye başlamıştır. Örneğin, oyuncak enstrümanlar plastik malzemeden ve telleri misina veya çeşitli malzemeler kullanılarak üretilmiş olup, doğru sesler çıkarmadığı için her anlamda eğitici özelliğini yitirmiştir.

Üretilen çoğu oyuncağın, kullanılan malzeme ve işlevlerine göre de oldukça pahalı olduğu görülmektedir. Çocuğun hayatında önemli bir yere sahip olan oyuncak, bu yüzden imkanı olmayan aileler için alımı zor hale gelmiştir. Oyuncak tercih ederken çoğu ailenin tek kriteri fiyat olarak daha düşük oyuncakları seçmek olmuştur. Eski zamanlardan günümüze yaşanan en büyük sorun kırsal kesimde ve kentte yaşayan çocukların oyuncak farklılıkları, imkanı olan ve olmayan ailelerin çocuklarına tercih ettiği oyuncaklardır. Örneğin, kırsal kesimde yaşayan bir çocuk imkanı olmadığı için yuvarlak şekil verdiği her şeyi bilye veya top olarak kullanıp kendi oyuncağını elinde olan malzemelerle kendi üretir. Kentte yaşayan bir çocuk ise bu tarz oyuncaklara daha kolay ulaşır. Çocukların gelişimsel özellikleri dikkat edilerek üretilmesi gereken oyuncaklar kaliteli malzeme tercih edilerek, fiyat olarak daha uygun ve eğitici olarak üretilmeli, ebeveynlerin bu konulara dikkat ederek oyuncak tercih etmesi gerekmektedir.

2.3.1. Dünyada Oyuncak

Arkeolojik araştırmalara göre popüler anlamıyla tarihte bilinen ilk oyuncakların Mısır'lılara ait olduğu saptanmıştır. M.Ö 5. Yüzyılda Mısırlı çocukların tahta atlarla oynadıklarına dair bilgiler edinilmiştir. M.Ö 2. Yüzyılda ise Mısır'da topaç, misket oynandığı kanıtlanmış, yine aynı dönemlere ait Firavun mezarlarında oyuncak bebekler bulunmuştur. (Ak, 2006). İlk Çağ'ın bu oyuncaklarının ardından Ortaçağ'ın dövme demirden hayvanları, tahtadan bebekleri izlemiştir (Onur, 2002, s. 35, 36).

Şekil 3. Eski Mısır'dan oyuncak bebek

Şekil 4. M.Ö. 4 bin yıllarına ait çocuk çingirak (Deveci, 2015, s. 25)

Her dönem yaşanan toplumsal olaylar oyuncakların şekillenmesinde de önemli bir rol oynamıştır. Örneğin, savaş yaşanan bölgede savaş arabaları, hayvancılıkla uğraşılan bölgede ise hayvan figürleri oyuncaklarının şekillenmesini sağlamıştır.

Şekil 5. Almanyada üretilen Graff

Şekil 6. Nazi ordusu minyatürü Zeppelin oyuncak

Şekil 5'te görülen uçak gemisi 1933 yılında Adolf Hitler'in 2. Dünya Savaşı sırasında kullandığı Graff Zeppelin isimli uçak gemisi oyuncaktır. Şekil 6'da ise Nazi Ordu düzenini oluşturan oyuncak askerler yer almaktadır.

Tarihe tanıklık eden oyuncakların önceleri taştan, kemikten, kurutulmuş meyveden, mumdan, kilden, tahtadan, daha sonra kumaştan, dövme demirden yapıldığına bakıldığında

oyuncakların, sadece ait oldukları dönemin toplumsal-kültürel koşullarını değil, ekonomisinin ve sanayisinin gelişimini de yansıttığı görülmektedir. Bu durumda oyuncaklarda değişimin, sanayileşmenin tarihi ile ilişkili olduğunu kanıtlamaktadır (Onur, 2002, s. 35).

Teknolojideki büyük atılımlarla, oyuncağın gelişimi ile bilim ve teknolojinin gelişimi arasındaki koşutluk birbiri ile bağlantı içinde olduğu birçok düşünür tarafından vurgulanmıştır. 20. Yüzyıldaki oyuncaklar değişen teknolojiyi aslında olduğu gibi yansıtmaktadır (Deveci, 2015).

Tarihsel süreçte oyun objelerinin biçimleri, malzemeleri, çeşitleri ne kadar değişse de, benzer amaçlar için yapıldığı bilinmektedir. İnsan eliyle yapılan oyun objelerinin malzemelerinin değişime uğradığı bulunan örnekler doğrultusunda öncelikle; taş, pişmiş toprak, cam, ahşap, porselen, metal, plastik ve günümüzde yeşil oyuncaklar (organik malzemeler) olduğu görülmektedir (Tayar, 2014).

Endüstriyel olarak yeniden üretilen oyuncaklar, ya geleneksel biçiminde varolan kimi detayları kaybetmiş, ya da endüstriyel ürünlere has kimi özellikler edinmiştir (Akbulut, 2009).

2.3.2. Türkiye’de Oyuncak

Türk tarihinde satılmak amacıyla üretilen oyuncaklar, Osmanlı döneminde ortaya çıkmaktadır. Hayvan bağırsağından yapılan balon, çember, tahta topaç, toprak düdük ve tef satışı yapıldığı bilinen ilk oyuncaklar arasındadır. Türklerde oyuncakçılık, Orta Asya’dan beri Selçuklu ve Osmanlı’da var olan bir zanaattır. Anadolu’da, oyuncakların çok eski çağlardan beri var olduğunu gösteren sayısız belge vardır (Kırman, 2019).

Arkeoloji müzelerindeki antik oyuncaklar, Anadolu’daki eski halklarda oyuncağın nasıl ortak bir kültür ürünü olduğunu göstermektedir. Çingırağın ilk kez Antalya müzesinde, eklemli bebeğin Çanakkale’de, iple çekilen hayvanların Kütahya’da ve bu oyuncakların hepsinin daha sonra Anadolu’nun farklı yerlerinde bulunması nedeniyle, Seguin, “en zengin oyuncak koleksiyonları Küçük Asya’daki kazılarda çıkmaktadır.” şeklinde ifade etmiştir (Deveci, 2015).

Arkeolog Mesut Alp, Mardin kazılarında bulunan ve Mardin arkeoloji müzesinde sergilenen oyuncak arabanın dünyanın en eski oyuncağı sayılabilecek özellikler taşıdığını

söylemektedir. Bölgedeki yaşamın ne kadar eskilere dayandığına işaret eden Alp; “Mardin, çok şanslı bir kent, Anadolu ve Mezopotamya insanlığın beşiği, Mardin işte bu bölgede yani insanlığın doğduğu ve büyüdüğü merkezde yer alıyor. Bunun için birçok kültüre ev sahipliği yapmıştır. Örneğin burada sergilenen oyuncak arabanın 7 bin 500 yıllık bir tarihi var ve dünyanın en eski oyuncağı konumunda. Burada ayrıca küçük çocuklar için pişmiş topraktan yapılan bebek ve düdükler de var. Bunlar da 5-6 bin yıllık geçmişe sahip” demektedir (Tayar, 2014).

Şekil 7. Tekerlekli araba, pişmiş toprak, oyun objesi, M.Ö. 5500-3000, Kalkolitik dönem, Mardin müzesi, Türkiye (Tayar, 2014, s. 18)

Poyraz (1999), ülkemizde oyuncak üretiminin ise ilk olarak İstanbul’un Eyüp semtinde başladığını, burada imal edilen oyuncakların “Eyüp oyuncakları” olarak adlandırıldığını, 1919’dan itibaren düdükler, tef, teneke zilleri, kaval ve benzeri müzik aletleri ve geometrik şekillere sahip parlak renkleri olan oyuncaklarla birlikte, salıncaklar, beşikler, hacı yatmazlar, dönme dolaplar, kılıçlar, şak şaklar, hayvan figürleri, topaçlar ve Hacivat-Karagöz gibi tanımlamalarla çok sayıda oyuncağın üretildiğini belirtmiştir.

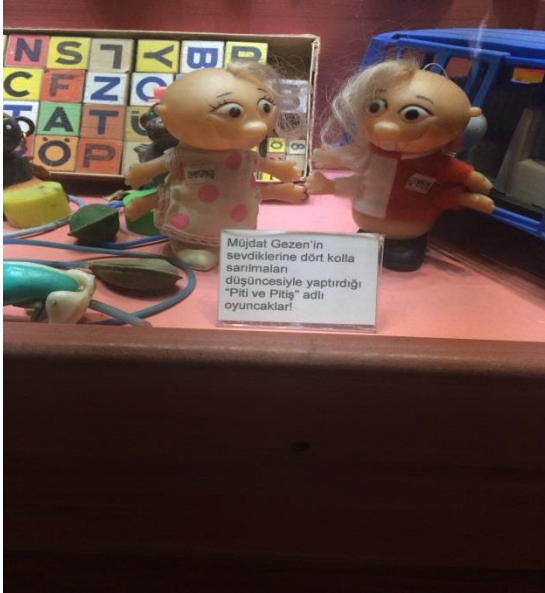
Eyüp oyuncaklarının çocukların sağlığını etkileyecek hiçbir tehdit içermemekle birlikte tamamen doğal malzemelerden üretiminin yapıldığı bilinmektedir.

Şekil 8. Eyüp Oyuncakları tarafından üretilen sesli oyuncak

Şekil 9. Eyüp Oyuncakları tarafından üretilen sandal kayığı isimli oyuncak

Şekil 10. “Piti ve Pitiş” isimli oyuncak

Şekil 11. Oyuncak sandal

Şekil 10’da Türkiye’de üretilen, Müjdat Gezen’in sevdiklerine dört kolla sarılması düşüncesiyle yaptırdığı “Piti ve Pitiş” isimli oyuncak görülmektedir. Şekil 11’de ise 1960 yılında üretilen bir oyuncak sandal görülmektedir.

İlerleyen yıllarda teknolojinin gelişmesiyle oyuncakların çeşidi ve sayısı artmaya başlamış ancak kalite bakımından yeterli niteliğe sahip oyuncaklar giderek azalmaya başlamıştır. Türkiye’deki oyuncakçılar, oyuncak üretiminin her safhasında, mevcut dönemin sosyal ve ekonomik şartlarına uyum sağlamaya çalışırken, birçok yerli oyuncak firması araştırma ve geliştirme projelerine yer vermek ya da kurum içi tasarımcı çalıştırmak yerine, popüler kültürü göz önüne alarak çok sayıda, seri üretime uygun oyuncaklar geliştirmiştir (Mercan, 2018).

Gelişen teknoloji göz önünde bulundurulduğunda aslında çocukların oyuncaklara olan ilgilerinin de bir bakıma azalmış olduğu görülmektedir. Eski zamanlarda dışarıda arkadaşlarıyla top oynayan, evcilik oynayan, kendilerine her koşulda oyun ve oyuncak yaratan çocuklar, ilerleyen teknolojiyle beraber bilgisayar, telefon ve tablette oynanan oyunlara daha çok ilgi göstermeye başlamışlardır. Teknoloji çoğu zaman yarar sağlasa da bu gibi durumlarda çocukların gelişimlerini kötü etkilediği söylenebilir. Dijital ortamlar, sosyal anlamda iletişim kurma, sorumluluk bilinci kazanma, yaratıcılıklarını geliştirme gibi konularda çocukların gelişimini olumsuz yönde etkilemiştir. Sanal ortamlarda geçirilen uzun sürelerin çocukların zihinlerini giderek tembelliğe alıştırdığı söylenebilir. Ailelerin bu noktalara da dikkat edip, çocuklarının teknolojiden kötü etkilenmelerine izin vermemeleri gerekmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde uygulanacak olan araştırma modeli, araştırmanın evren ve örneklem bilgileri, verilerin toplanması sırasında kullanılacak yöntemlere ve verilerin analizine dair bilgiler yer almaktadır.

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma için gerekli veriler sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etkisini belirlemek amacıyla okul öncesi dönemdeki çocukların ebeveynleri ile eğitimcilerinin anket sorularına verdikleri cevaplarla elde edilmiştir.

Anket, belli bir konuda saptanmış hipotezlere ya da sorulara bağlı olarak bir evren ya da örneklemini oluşturan kaynak kişilere sorular yöneltmek suretiyle sistemli veri toplama tekniği olarak tanımlanabilir. (Armağan, Akt.Balcı,2005). Anket yönteminin, genellikle başka yöntemlerle bilgi toplama imkanı olmadığı durumlarda olumlu yönleri düşük maliyetle kısa sürede bilgi edinebilme, doğru ve faydalı bilgi alabilme çok sayıda birime (kişi, aile, işletme) ulaşabilmede olumlu yönlerinin olduğu söylenmektedir. Bunun yanında olumsuz yönleri ise, anket bilgilerinin deneysel veriler değil de, beyan ve yanıt durumunda olması, çeşitli nedenlerden kaynaklanan (hatırlamamak, bilmemek, yanlış hatırlamak, kasıtlı olarak yanlış cevaplamak) hatalar da içerebildiği şeklinde belirtilmektedir (Şahin, 2012).

Çalışma, ebeveynler ile eğitimcilerin görüşlerini ortaya koymaya yönelik olduğundan tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Bilinmek istenen şey vardır ve oradadır. Önemli olan, onu uygun bir biçimde gözleyip belirleyebilmektir (Karasar, 1999, s. 77).

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Şanlıurfa ilinin Eyyübiye ve Haliliye ilçesinde bulunan toplam 22 anaokulu öğretmenleri ve ebeveynleri oluşturmaktadır.

Örneklemine ise; Şanlıurfa ili Eyyübiye ve Haliliye ilçesinde bulunan 4 anaokulundan (Bahçelievler Anaokulu, Şehitlik Anaokulu, Fevzi Çakmak Anaokulu ve Zübeyde Hanım Anaokulu) gönüllülük esasına bağlı kalarak seçilen 40 veli ve 20 öğretmen oluşturmaktadır. Örneklem belirlenirken Şanlıurfa ilinin demografik yapısı göz önünde bulundurulmuş, buna bağlı olarak merkezde bulunan iki ilçe seçilmiştir. Bu ilçelerden de sağlıklı veri toplamak adına veli profili göz önünde bulundurularak, okul müdürlerinden ve ilçe milli eğitim müdürlüğünden fikir alınarak belirtilen okullar tercih edilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

Veri toplama aracı olarak kullanılan anne-baba anket formunda toplam yirmi iki soru bulunmaktadır. Bu sorulardan ilk üçü kişisel bilgilere yöneliktir. Diğer sorular sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etkisini ölçmeye yönelik olup ankette derecelendirme, tercih belirleme ve açık uçlu olmak üzere 3 soru tipi kullanılmıştır. Öğretmen anket formunda ise açık uçlu olmak üzere toplam 2 soru bulunmaktadır. Okul öncesi veliler ve çocuklar gözlemlenerek, oyuncak dükkanları gezilerek sorular için alt yapı hazırlanmıştır. Anket soruları, alt problemlere yönelik olup, çocukların müziksel gelişimlerine etki edecek sorular ve ebeveynlerin oyuncak seçiminde dikkat ettiği unsurlar göz önünde bulundurularak seçilmiştir. Sorular uzman kişilerin görüşleri alındıktan sonra tamamlanmış (1 Dr. Öğr. Üyesi, 2 Müzik Öğretmeni ve 1 Türkçe Öğretmeni) ve pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulama sonunda anne-baba anketinde bulunan “Çocuğunuzun seçtiği oyuncakların ileride meslek yaşamına kadar uzayan bir rolü olabilir mi? Bu konudaki görüşlerinizi kısaca belirtiniz.” sorusu, daha anlaşılır olması için “Çocuğunuzun tercih ettiği oyuncakların ileride uğraşı alanı olarak (hobi ya da meslek) seçmesinde bir rolü olabilir mi? Lütfen kısaca belirtiniz.” şeklinde düzenleme yapıp, uygulanmaya başlanmıştır.

Araştırmanın verileri 2018-2019 eğitim-öğretim yılı bahar döneminde toplanmıştır. Elde edilen bilgiler uzman kişiler tarafından değerlendirilmiştir.

3.4. Verilerin Çözümlemesi ve Yorumlanması

Hazırlanan Anne-Baba Anketi ve Öğretmen Anketi uzman kişilerin görüşleri doğrultusunda yorumlanarak çözümlenmiştir.

Çalışmada velilerin ve öğretmenlerin anketlere verdikleri cevaplar istatistiksel olarak yorumlanmıştır. İstatistiksel analizlerde tabloda frekans (f) ve yüzde (%) değerleri verilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1. Demografik Özelliklere Dair Bulgular

Araştırmada, velilerin eğitim, meslek ve gelir durumlarına dair yüzde ve frekans analizleri Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 1

Örnekleme Oluşturan Velilerin Öğrenim Durumlarına İlişkin Bilgiler

Öğrenim Durumu	n=40	
	F	%
İstatistik		
İlkokul	7	18
Ortaokul	10	25
Lise	13	33
Üniversite	4	10
Diğer	6	15

Tablo 1'de görüldüğü gibi örnekleme oluşturan velilerin %33'ü Lise, %25'i Ortaokul, %18'i İlkokul ve %10'u Üniversite mezunu olduğunu belirtmiştir.

Bu durumda örnekleme oluşturan velilerin çoğunun Lise mezunu olduğu söylenebilir.

Tablo 2

Örnekleme Oluşturan Velilerin Mesleklerine İlişkin Bilgiler

Meslek Detayı	n=40	
	F	%
İstatistik		
Memur	3	8
Özel Sektör	5	13
Serbest Meslek	4	10
İşçi	10	25
Diğer	18	45

Tablo 2’de görüldüğü gibi, örnekleme oluşturan velilerin mesleklerini sorulduğunda, %45’i “Diğer” seçeneğini, %25’i “İşçi” seçeneğini, %13’ü “Özel sektör” seçeneğini, %10’u “Serbest meslek” seçeneğini ve %8’i de “Memur” seçeneğini işaretlemiştir.

Bu durumda örnekleme oluşturan velilerin çoğunun seçeneklerde yer almayan farklı meslek gruplarına sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 3

Örnekleme Oluşturan Velilerin Gelir Durumlarına İlişkin Bilgiler

Gelir Durumu	n=40	
İstatistik	F	%
500 TL - 1500 TL	14	35
1500 TL - 2500 TL	16	40
2500 TL - 3500 TL	5	13
3500 TL - 4500 TL	2	5
Başka	3	8

Tablo 3 incelendiğinde, ankete cevap veren velilerin %40’ının gelir durumunun 1500 TL – 2500 TL arasında, %35’inin 500 TL – 1500 TL arasında, %13’ünün 2500 TL – 3500 TL arasında, %5’inin 3500 TL – 4500 TL arasında olduğu görülmektedir. Ankete katılan velilerin %8’i ise “Başka” seçeneğini işaretlemiştir.

Bu bilgiler ışığında, anketi cevaplayan velilerin çoğunluğunun gelir durumunun 1500 TL – 2500 TL arasında olduğu söylenebilir.

Gelir durumu göz önüne alındığında tabloda belirtilen 500-1500 TL arasında geliri olan bir aile ile 3500-4500 TL arasında geliri olan bir ailenin çocuklarına oyuncak alımı konusunda büyük farklılıklar olabilir. Geliri düşük olan aile ayda bir oyuncak alabilecek ve oyuncak seçimi için bir kriteri bulunamayacak durumda kalırken, gelir durumu yüksek olan ailenin bunun gibi bir problemi bulunmamaktadır.

4.2. Anne-Baba Anket Formuna Dair Bulgular

Tablo 4

Örnekleme Oluşturan Velilerin Çocuklarına Oyuncak Alma Amaçlarının Önceliklerine İlişkin Görüşleri

Oyuncak Alma Amacı	n=40	
İstatistik	F	%
Oyulanması için	14	35
Anne - babasını meşgul etmemesi için	2	5
Zihinsel gelişimi için	17	43
Arkadaş edinebilmesi için	3	8
Başka	4	10

Tablo 4 incelendiğinde, ankete katılan velilerin oyuncak alma amacına ilişkin soruda %43'ünün "Zihinsel gelişimi için", %35'inin "Oyulanması için", %8'inin "Arkadaş edinebilmesi için" ve %5'inin de "Anne – babasını meşgul etmemesi için" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Ayrıca ankete katılan velilerin %8'i, "Başka" seçeneğini işaretlemiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin oyuncak alma amacındaki en önemli faktörün %43 ile "Zihinsel gelişim" olduğu söylenebilir.

Tablodan çıkan sonuca göre çoğu veli çocuğunun zihinsel gelişimine etki edecek oyuncakları almaya özen göstermektedir. %35'lik kesimi ise oyulanması için çocuklarına oyuncak aldıklarını belirtmişlerdir. Bu noktada velilerin oyuncak seçimiyle ilgili daha çok bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

Tablo 5

Örnekleme Oluşturan Velilerin Oyuncak Alırken Dikkat Ettikleri Konuların Önceliklerine İlişkin Görüşleri

Dikkat Edilen Konular	n=40	
İstatistik	F	%
Hijyenik olması	6	15
Yaşa uygun olması	15	38
Cinsiyetine uygun olması	7	18
Gelişim düzeyine uygun olması	11	28
Başka	1	3

Tablo 5 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %38'inin "Yaşa uygun olması", %28'inin "Gelişim düzeyine uygun olması", %18'inin "Cinsiyetine uygun olması" ve %15'inin "Hijyenik olması" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %3'ü ise "Başka" seçeneğini işaretlemiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin oyuncak alırken en çok dikkat ettiği özelliğin %38 ile yaşa uygun olması olduğu söylenebilir. Buna bağlı olarak oyuncak üretiminde yaşa bağlı çeşitliliğin artması sağlanabilir.

Tablo 6

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncakları ile Konuşmasına İlişkin Görüşleri

Çocukların oyuncak ile konuşması	n=40	
İstatistik	F	%
Sıklıkla	9	23
Bazen	20	50
Nadiren	7	18
Hiç	4	10
Diğer	0	0

Tablo 6 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %50'sinin "Bazen", %23'ünün "Sıklıkla", %18'inin "Nadiren", %10'unun ise "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerden hiçbiri "Diğer" seçeneğini işaretlememiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının %50 oran ile "Bazen" oyuncakları ile konuştuğu söylenebilir.

Tablo 7

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncakların Seslerini Taklit Etmesine İlişkin Görüşleri

Çocukların oyuncakların seslerini taklit etmesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	4	10
Sıklıkla	9	23
Bazen	12	30
Nadiren	8	20
Hiç	7	18

Tablo 7 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %30'unun "Bazen", %23'ünün "Sıklıkla", %20'sinin "Nadiren", %18'inin "Hiç" ve %10'unun "Her zaman" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının en çok %30 oran ile "Bazen" oyuncakların seslerini taklit ettikleri söylenebilir. İkinci sırada ise %23 oranı ile "Sıklıkla" seçeneği yer almaktadır. Bu sonuçlar göz önüne alındığında çocukların sese duyarlılığının yüksek oranda olduğu söylenebilir.

Tablo 8

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncak Yerine Farklı Gereçleri Ritim Tutmak İçin Kullanmasına İlişkin Görüşleri

Çocukların oyuncak yerine farklı gereçleri ritim tutmak için kullanması	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	1	3
Sıklıkla	10	25
Bazen	14	35
Nadiren	9	23
Hiç	6	15

Tablo 8 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %35'inin "Bazen", %25'inin "Sıklıkla", %23'ünün "Nadiren", %15'inin "Hiç" ve %3'ünün "Her zaman" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının en çok %35 oran ile "Bazen" farklı gereçleri ritim tutmak için kullandıkları söylenebilir. Bu noktada herhangi bir nesnenin çocuk için oyuncığa dönüştürülebileceği varsayılabilir.

Tablo 9

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Telefon Melodisine Eşlik Etmesine İlişkin Görüşleri

Çocukların telefon melodisine eşlik etmesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	4	10
Sıklıkla	6	15
Bazen	14	35
Nadiren	10	25
Hiç	6	15

Tablo 9 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %35'inin "Bazen", %25'inin "Nadiren", %15'inin "Hiç", %15'inin "Sıklıkla" ve %10'unun "Her zaman" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının en çok %35 oran ile "Bazen" telefon melodisine eşlik ettikleri söylenebilir. Bu noktada çocukların çoğu sese olduğu gibi telefon melodilerine eşlik etmesi de sesin çocuk dikkat çekici bir unsur olduğunu göstermektedir. Bu nedenle telefon melodisi belirlenirken çocuklarının ilgisi göz önünde bulundurulabilir.

Tablo 10

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Oyuncaklarda Duyduğu Şarkıyı Söylemesine İlişkin Görüşleri

Çocukların oyuncaklarda duyduğu şarkıyı söylemesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	6	15
Sıklıkla	8	20
Bazen	16	40
Nadiren	5	13
Hiç	5	13

Tablo 10 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %40'ının "Bazen", %20'sinin "Sıklıkla", %15'inin "Her zaman", %13'ünün "Nadiren" ve yine %13'ünün "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının en çok %40 oran ile "Bazen" oyuncaklarda duydukları şarkıları söyledikleri söylenebilir. Bu noktada üretilen oyuncakların niteliği göz önünde bulundurulmalı, oyuncaklarda tercih edilen şarkıların çocukların ses aralıklarına, söyleyebileceği kelimelere göre üretimi sağlanabilir.

Tablo 11

Ankete Katılan Velilerin Kız Çocuklarının Oyuncak Bebeklere Ninni Söylemesine İlişkin Görüşleri

Kız çocukların oyuncak bebeklere ninni söylemesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	5	13
Sıklıkla	8	20
Bazen	12	30
Nadiren	7	18

Hiç	3	8
-----	---	---

Tablo 11 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %30'unun "Bazen", %20'sinin "Sıklıkla", %18'inin "Nadiren", %13'ünün "Her zaman" ve % 8'inin "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin kız çocuklarının çoğunun en çok %30 oran ile "Bazen" oyuncak bebeklerine ninni söyledikleri söylenebilir. Kız çocukların uyumak için ninninin önemli bir etkisi olduğunun farkında olduğu söylenebilir.

Tablo 12

Ankete Katılan Velilerin Erkek Çocuklarının Oyuncak Araba Seslerini Taklit Etmelerine İlişkin Görüşleri

Erkek çocukların oyuncak araba seslerini taklit etmesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	11	28
Sıklıkla	16	40
Bazen	5	13
Nadiren	2	5
Hiç	3	8

Tablo 12 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %40'ının "Sıklıkla", %28'inin "Her zaman", %13'ünün "Bazen", %8'inin "Hiç" ve %5'inin "Nadiren" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerinin erkek çocuklarının en çok %40 oran ile "Sıklıkla" oyuncak arabaların seslerini taklit ettikleri söylenebilir. Erkek çocuklarının oyuncak seçimi genel olarak araba, motor tarzı oyuncaklar olduğu için ve dışarıda da bu seslerle çok karşılaştıkları için bu sesleri taklit etmesi olağan bir durumdur.

Tablo 13

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Evdeki Ambulans, İtfaiye Gibi Oyuncakların Seslerini Taklit Etmelerine İlişkin Görüşleri

Çocukların evdeki ambulans, itfaiye gibi oyuncakların seslerini taklit etmesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	7	18
Sıklıkla	13	33
Bazen	11	28
Nadiren	7	18

Hiç	2	5
-----	---	---

Tablo 13 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %33'ünün "Sıklıkla", %28'inin "Bazen", %18'inin "Her zaman", %18'inin "Nadiren" ve %5'inin "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının en çok %33 oran ile "Sıklıkla" evdeki ambulans, itfaiye gibi oyuncakların seslerini taklit ettikleri söylenebilir. Bu tarz oyuncaklar öğreticilik bakımından çocuklar için önemli bir yere sahiptir. Bu yüzden de üretilen oyuncaklarda doğru seslerin verilmesine özen gösterilmelidir.

Tablo 14

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarının Evdeki Eşyaları Mikrofon Gibi Kullanıp Şarkı Söylemelerine İlişkin Görüşleri

Çocukların evdeki eşyaları mikrofon gibi kullanıp şarkı söylemesi	n=40	
İstatistik	F	%
Her zaman	0	0
Sıklıkla	4	10
Bazen	12	30
Nadiren	5	13
Hiç	19	48

Tablo 14 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %48'inin "Hiç", %30'unun "Bazen", %13'ünün "Nadiren" ve %10'unun da "Sıklıkla" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin hiçbirisi "Her zaman" seçeneğini işaretlememiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çocuklarının en çok % 48 ile "Hiç" evdeki eşyaları mikrofon gibi kullanıp şarkı söylemedikleri söylenebilir.

Tablo 15

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarına Üflemleri Oyuncaklar Alırken Hedefledikleri Önceliklerine İlişkin Görüşleri

Çocuklara üflemleri oyuncaklar alırken hedeflenen	n=40	
İstatistik	F	%
Müzik yeteneğinin gelişimi	17	43
Ciğerlerinin gelişimi	6	15
Parmaklarının gelişimi	3	8
İlgisini çekmesi	10	25
Diğer	4	10

Tablo 15 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %43'ünün "Müzik yeteneğinin gelişimi", %25'inin "İlgisini çekmesi", %15'inin "Ciğerlerinin gelişimi" ve %8'inin "Parmaklarının gelişimi" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %10'u ise "Diğer" seçeneğini işaretlemiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerinin %43 ile çoğunun çocuklarına üflemleri oyuncak alırken amaçlarının "Müzik yeteneğinin gelişimi" olduğu söylenebilir. Tablodan çıkan sonuca göre velilerin çocuklarının müziksel gelişimlerine önem verdikleri söylenebilir.

Tablo 16

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarına Vurmalı Oyuncaklar Alırken Hedefledikleri

Önceliklerine İlişkin Görüşleri

Çocuklara vurmalı oyuncaklar alırken hedeflenen	n=40	
İstatistik	F	%
Ritim duygusunun gelişmesi	19	48
El ve kol kaslarının gelişimi	7	18
Parmak gelişimi	1	3
Sosyal gelişimi	11	28
Diğer	2	5

Tablo 16 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %48'inin "Ritim duygusunun gelişmesi", %28'inin "Sosyal gelişimi", % 18'inin "El ve kol kaslarının gelişimi" ve % 3'ünün "Parmak gelişimi" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %5'i ise "Diğer" seçeneğini işaretlemiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin %48 ile çoğunluğunun çocuklarına vurmalı oyuncak alırken hedeflerinin "Ritim duygusunun gelişmesi" olduğu söylenebilir. Tablodan çıkan sonuca göre velilerin vurmalı oyuncak seçiminde belli bir bilinçle sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 17

Ankete Katılan Velilerin Çocuklarına Tuşlu Oyuncaklar Alırken Hedefledikleri

Önceliklerine İlişkin Görüşleri

Çocuklara tuşlu oyuncaklar alırken hedeflenen	n=40	
İstatistik	F	%
Müziksel algısının gelişimi	28	70
Küçük kas becerileri	1	3
Büyük kas becerileri	0	0

İki el koordinasyonu	9	23
Diğer	2	5

Tablo 17 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %70'inin "Müziksel algısının gelişimi", %23'ünün "İki el koordinasyonu" ve %3'ünün "Küçük kas becerileri" seçeneğini işaretlediği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %5'i "Diğer" seçeneğini işaretlerken "Büyük kas becerileri" seçeneğini işaretleyen olmamıştır.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin %70 ile çoğunluğunun çocuğuna tuşlu oyuncak alırken amacının "Müziksel algısının gelişimi" olduğu söylenebilir. Yine bu tablodan da anlaşılacağı üzere velilerin çocuklarının müziksel gelişimlerine önem verdiği söylenebilir.

Tablo 18

Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Yaratıcılığına Olan Etkisine İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların yaratıcılığa olan etkisinin ölçüsü	n=40	
İstatistik	F	%
Tamamen	2	5
Büyük ölçüde	17	43
Kısmen	18	45
Çok az	2	5
Hiç	1	3

Tablo 18 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %43'ünün "Büyük ölçüde", %45'inin "Kısmen", %5'inin "Tamamen", yine %5'inin "Çok az" ve %3'ünün "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çoğunun %45 ile sesli / müzikli oyuncakların yaratıcılığa olan etkisinin ölçüsünün "Kısmen" olduğunu düşündüğü söylenebilir. İkinci sırada ise %43'lük oranla "Büyük ölçüde" seçeneği gelmektedir. Bu iki maddenin oranları karşılaştırıldığında yaklaşık sonuçlar çıktığı söylenebilir.

Tablo 19

Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Kişiliğine Olan Etkisine İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların çocukların kişilik gelişimine etkisinin ölçüsü	n=40	
İstatistik	F	%
Tamamen	3	8
Büyük ölçüde	15	38

Kısmen	16	40
Çok az	3	8
Hiç	3	8

Tablo 19 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %40'ının "Kısmen", %38'inin "Büyük ölçüde", %8'inin "Tamamen", % 8'inin "Çok az" ve yine %8'inin "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çoğunun %40 ile sesli / müzikli oyuncakların çocukların kişiliğine olan etkisinin ölçüsünün "Kısmen" olduğunu düşündüğü söylenebilir. İkinci sırada %38'lik oranla "Büyük ölçüde" seçeneği yer almıştır. Bu sonuçlardan anlaşılabacağı üzere sesli/müzikli oyuncakların çocukların özgüven, benlik gelişimine etkisi olduğu söylenebilir.

Tablo 20

Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Kas Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların çocukların kas gelişimine etkisinin ölçüsü	n=40	
İstatistik	F	%
Tamamen	2	5
Büyük ölçüde	16	40
Kısmen	10	25
Çok az	11	28
Hiç	1	3

Tablo 20 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %40'ının "Büyük ölçüde", %28'inin "Çok az", %25'inin "Kısmen", %5'inin "Tamamen" ve %3'ünün "Hiç" seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çoğunun %40 ile sesli / müzikli oyuncakların çocukların kas gelişimine olan etkisinin ölçüsünün "Büyük ölçüde" olduğunu düşündüğü söylenebilir. Sonuçlar doğrultusunda velilerin büyük çoğunluğu sesli müzikli oyuncakların kas gelişimine etkisinin olduğunu düşünmektedir. Sesli/müzikli oyuncaklar birçok konuda gelişim sağladığı gibi psikomotor gelişim açısından da önemlidir.

Tablo 21

Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Zihinsel Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların çocukların zihinsel gelişimine etkisinin ölçüsü	n=40	
İstatistik	F	%
Tamamen	5	13
Büyük ölçüde	20	50
Kısmen	9	23
Çok az	5	13
Hiç	1	3

Tablo 21 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %50'sinin “Büyük ölçüde”, %23'ünün “Kısmen”, %13'ünün “Tamamen”, %13'ünün “Çok az” ve %3'ünün “Hiç” seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin çoğunun %50 ile sesli / müzikli oyuncakların çocukların zihinsel gelişimine olan etkisinin ölçüsünün “Büyük ölçüde” olduğunu düşündüğü söylenebilir. Tablodan çıkan sonuçlar doğrultusunda velilerin yarısı sesli/müzikli oyuncakların çocukların zihinsel gelişimine etkisinin var olduğunu savunmaktadır. Çocuklar bu oyuncaklar sayesinde çevresindeki olayları anlama ve yorumlama becerilerini geliştirirler.

Tablo 22

Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Sosyal Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların çocukların sosyal gelişimine etkisinin ölçüsü	n=40	
İstatistik	F	%
Tamamen	2	5
Büyük ölçüde	15	38
Kısmen	15	38
Çok az	4	10
Hiç	4	10

Tablo 22 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %38'inin “Büyük ölçüde”, yine %38'inin “Kısmen”, %10'unun “Çok az”, yine %10'unun “Hiç” ve %5'inin “Tamamen” cevabını verdiği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin %38'inin sesli / müzikli oyuncakların

çocukların sosyal gelişimine olan etkisinin ölçüsünün “Büyük ölçüde” olduğunu düşündüğü söylenebilir. Yine ankete katılan velilerin %38’i sesli / müzikli oyuncakların çocukların sosyal gelişimine etkisinin ölçüsünün “Kısmen” olduğunu düşündüğü görülmektedir. Eşit verilen cevaplar doğrultusunda bu oyuncakların çocukların arkadaşlık iletişimlerine ve sosyal gelişimlerine etkisi olduğu söylenebilir.

Tablo 23

Ankete Katılan Velilerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Duygusal Gelişimine Olan Etkisine İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların çocukların duygusal gelişimine etkisinin ölçüsü	n=40	
İstatistik	F	%
Tamamen	4	10
Büyük ölçüde	16	40
Kısmen	16	40
Çok az	3	8
Hiç	1	3

Tablo 23 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %40’ının “Büyük ölçüde”, yine %40’ının “Kısmen”, %10’unun “Tamamen”, %82inin “Çok az” ve %3’ünün “Hiç” seçeneğini işaretlediği görülmektedir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin %40’ının sesli / müzikli oyuncakların çocukların duygusal gelişimine olan etkisinin ölçüsünün “Büyük ölçüde” olduğunu düşündüğü söylenebilir. Yine ankete katılan velilerin %40’ı sesli / müzikli oyuncakların çocukların duygusal gelişimine etkisinin ölçüsünün “Kısmen” olduğunu düşündüğü görülmektedir. Yine eşit verilen cevaplar doğrultusunda sesli/müzikli oyuncakların çocukların duygusal anlamda gelişim sağlamasına yardımcı olduğu söylenebilir.

Tablo 24

Ankete Katılan Velilerin Oyuncaklarla İlgili Eklemek İstedikleri Konulara İlişkin Görüşleri

Oyuncaklarla ilgili eklemek istedikleriniz	n=40	
İstatistik	F	%
Çocuklar için yararlıdır	4	10
Gelişimi destekler	4	10
Yaşa uygun olan seçilmelidir	3	8
Diğer	11	28
Boş	18	45

Tablo 24 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %10’unun “Çocuklar için yararlıdır”,

%10'unun "Gelişimi destekler" ve %8'inin de "Yaşa uygun olan seçilmelidir" cevabını verdiği görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %28'i "Diğer" kategorisine giren farklı cevaplar verirken %45'i ise bu soruyu boş bırakmıştır.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin en çok %10'ar oran ile oyuncaklara ilişkin, "Çocuklar için yararlıdır" ve "Gelişimi destekler" cevaplarını verdikleri söylenebilir. "Diğer" kategorisinde verilen cevaplar ise genel olarak yaşa uygun, ilgi çekici ve eğitici oyuncakların tercih edildiğidir.

Tablo 25

Ankete Katılan Velilerin Çocuğun Tercih Ettiği Oyuncakların Hobi ve Meslek Seçimine Etkisine İlişkin Görüşleri

Çocuğun tercih ettiği oyuncakların hobi veya meslek seçimine etkisi	n=40	
İstatistik	F	%
Etkisi vardır	19	48
Etkisi yoktur	4	10
Kısmen etkisi vardır	3	8
Boş	14	35

Tablo 25 incelendiğinde, ankete katılan velilerin %48 ile "Etkisi vardır", %10 ile "Etkisi yoktur" ve % 8 ile "Kısmen etkisi vardır" cevaplarını verdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan velilerin %35'i bu soruya cevap vermemiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan velilerin %48 oran ile çoğunlukla sesli / müzikli oyuncakların çocukların tercih ettiği meslek seçimine etkisi olduğunu düşündüğü söylenebilir.

4.3. Öğretmen Anket Formuna Dair Bulgular

Tablo 26

Ankete Katılan Öğretmenlerin Sesli / Müzikli Oyuncakların Çocukların Eğitimindeki Rolüne İlişkin Görüşleri

Sesli / müzikli oyuncakların çocukların eğitimindeki rolü	n=20	
İstatistik	F	%
Duyusal ve zihinsel yetenekleri geliştirir	9	45
Odaklanmayı sağlar	5	25
Dil ve konuşma yeteneklerini geliştirir	3	15
Diğer	3	15

Tablo 26 incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerin %45'inin "Duyusal ve zihinsel yeteneklerini geliştirir", %25'inin "Odaklanmayı sağlar" ve %15'inin "Dil ve konuşma yeteneklerini geliştirir" cevabını verdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %15'lik kısmı ise "Diğer" kategorisine giren farklı cevaplar vermişlerdir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan öğretmenlerin %45'lik çoğunluğunun sesli / müzikli oyuncakların çocukların eğitimindeki rolüne ilişkin konuda "Duyusal ve zihinsel yeteneklerini geliştirir" görüşüne sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 27

Ankete Katılan Öğretmenlerin Oyuncaksız Büyüyen Çocukların; Zihinsel, Duyusal, Sosyal, Bedensel ve Dil Gelişimleri Bakımından Eğitimlerinde Olumlu-Olumsuz Etkilerine İlişkin Görüşleri

Oyuncaksız büyüyen çocukların eğitimlerine olumlu-olumsuz etkileri	n=20	
İstatistik	F	%
Gelişimleri geri kalır	6	30
Duyusal ve zihinsel yeteneklerini olumsuz etkiler	4	20
Daha kolay mutlu olurlar	3	15
Hayal güçleri gelişir	2	10
Diğer	5	25

Tablo 27 incelendiğinde, ankete katılan öğretmenlerin %30'u "Gelişimleri geri kalır", %20'si "Duyusal ve zihinsel yeteneklerini olumsuz etkiler", %15'i "Daha kolay mutlu olur", %10'u "Hayal güçleri gelişir" cevabını verdikleri görülmektedir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin %25'lik kısmı ise "Diğer" kategorisine giren farklı cevaplar vermiştir.

Bu bilgiler ışığında, ankete katılan öğretmenlerin %30'luk çoğunluğunun oyuncaksız büyüyen çocukların; zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel ve dil gelişimleri bakımından eğitimlerinde olumlu-olumsuz etkilerine ilişkin görüşleri konusunda “Gelişimleri geri kalır” görüşüne sahip oldukları söylenebilir. “Diğer” kategorisinde verilen cevaplar ise oyuncaksız büyüyen çocukların oyuncaklarını kendileri ürettikleri için yaratıcılıklarının daha çok geliştiği olmuştur.

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

5.1. Sonuç

Araştırmanın bu bölümünde sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etkisini ölçmek amacıyla ebeveynler ve öğretmenlere uygulanan anket sonucunda elde edilen veriler analiz edilerek sonuçlara ve sonuçlara dayalı olarak önerilere yer verilmiştir.

Uygulanan anne-baba anket formundan elde edilen bulgulara göre, çoğu velinin çocuklara oyuncak alma amacı zihinsel gelişimi desteklediği için olduğu, oyuncak seçiminde ise yaşa uygun olmasını tercih ettikleri görülmüştür.

Çocukların oyuncaklarla konuşması, sesli/müzikli oyuncakların seslerini taklit etmeleri, herhangi bir kap kapağı ritim tutmak için kullanmaları, telefon melodisine eşlik etmeleri, oyuncaklardan duydukları şarkıları söylemeleri ve kız çocuklarının oyuncak bebeklerine ninni söylemeleri sorularına velilerin çoğunun bazen cevabını verdiği görülmüştür.

Çoğu veli erkek çocuklarının oynadıkları arabaların seslerini ve çocuklarının ambulans, itfaiye gibi oyuncakların seslerini sıklıkla taklit ettiği cevabını vermiştir.

Veliler çocuklarına üfleli oyuncaklar alırken müzik yeteneğinin gelişmesi, vurmali oyuncaklar alırken ritim duygusunun gelişmesi, tuşlu oyuncaklar alırken ise müziksel algısının gelişmesi için tercih etmişlerdir.

Elde edilen bulgulara göre çoğu veli sesli/müzikli oyuncakların çocukların yaratıcılığına, kas becerilerine, sosyal gelişimlerine, zihinsel gelişimlerine ve duygusal gelişimlerine büyük ölçüde katkı sağladığı cevabını vermişlerdir.

Oyuncaklarla ilgili eklemek istedikleri olup olmadığı sorulan açık uçlu soruda çoğu veli çocukların gelişimlerini desteklediği ve yararlı olduğu cevabını vermiştir. Diğer cevaplar

göz önüne alındığında ilgi çekici, yaşa uygun ve eğitici oyuncakların tercih edildiği görülmüştür.

Çocuğun tercih ettiği oyuncakların hobi ya da meslek yaşantısına etkisinin var olup olmadığı sorulan açık uçlu soruda çoğu veli çocukların ilerideki yaşantısına etkisinin olduğunu savunmuştur.

Uygulanan öğretmen anketinde öğretmenlere sorulan sesli/müzikli oyuncakların çocukların eğitimine katkısı sorulmuş, öğretmenlerin büyük çoğunluğu duygusal ve zihinsel yeteneklerini geliştirdiği cevabını vermiştir. Verilen diğer cevaplara bakıldığında sesli/müzikli oyuncakların odaklanmayı sağladığı, dil ve konuşma becerilerini geliştirdiğine yönelik olmuştur.

Oyuncaksız büyüyen çocukların eğitimlerinde ne gibi etkileri olduğu sorusuna öğretmenlerin çoğu gelişimlerinin geri kaldığı vurgusunu yapmıştır. Aynı zamanda duygusal ve zihinsel gelişimlerinin olumsuz etkilendiği cevabını vermişlerdir. Bazı öğretmenler ise çocukların oyuncak olmadığı zaman kendi oyuncaklarını ürettikleri için hayal güçlerinin daha çok geliştiğine dikkat çekerek, çocukların daha kolay mutlu oldukları cevabını vermişlerdir.

Uygulanan anne-baba ve öğretmen anketi göz önüne alındığında tahmin edilenden daha yüksek oranda sonuçlara ulaşılmıştır. Sesli/müzikli oyuncakların çocukların birçok alanda gelişimine (bedensel, zihinsel, duygusal, sosyal, dil vb) etkisi olduğu, öğrenmeyi kolaylaştırdığı, yaratıcılıklarını geliştirdiği sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

Kaynak taraması ve elde edilen analiz sonuçlarına göre öneriler maddeler halinde sıralanmıştır.

- Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi dönem çocukları için oyuncağın önemi ve seçimi konusunda broşür, dergi vb. düzenleyip velilerin bilinçlendirilmesini sağlayabilir.
- Halk eğitim kurumlarında okul öncesi dönem çocuklarının özellikleri, ilgi ve ihtiyaçları, oyun ve oyuncağın önemi ile ilgili toplantı ve seminerler düzenlenerek velilerin katılımı sağlanabilir.
- Anaokuluna kayıt yaptırılan öğrencilerin velileri toplantı ile bilgilendirilebilir.

- Televizyon kanallarının eğitici programlarında oyuncak seçimi konusunda velilerin bilgilendirilmesi için düzenli olarak programlar yapılabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılacak her türlü oyuncakın çocukların ilgi ve ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik, gelişim düzeyleriyle uygun, yaratıcılıklarını geliştirebilecek oyuncaklar bulunmasına özen göstermelidir. Eğitimcilerin bu konuyla ilgili sınıflarında bulunan oyuncakların kontrolünü yapması sağlanabilir.
- Milli Eğitim Bakanlığı okul öncesi eğitim kurumlarında, sesli/müzikli oyuncakların seçimi için uzman kişilerden yardım alarak bu oyuncakların çocukların ses aralıklarına uygunluğuna, yapılan malzemenin türüne ve temiz sesler vermesine dikkat edilerek seçimi sağlanabilir.
- Çalgı oyuncaklarının çocukların birçok gelişim alanına etki ettiği düşünüldüğü için daha çok tercih edilmesi sağlanabilir.
- Üretilen sesli/müzikli oyuncakların çocukların ses aralıklarına uygun, seçilen şarkıların çocuk şarkıları olmasına özen gösterilip, çıkan sesin temizliğine ve malzemelerin kalitesine dikkat edilerek üretimi yapılabilir. Bu konuyla ilgili oyuncak firmalarının bilgilendirilmesi sağlanabilir.
- Meslek yaşantısı göz önüne alındığında ebeveynlerin çocukların yeteneklerini erken yaşta keşfetmeleri için eğitimciler tarafından bilgilendirilmesi sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Ak, D. (2006). *Oyun ve oyuncak kavramlarının tarihsel ve kültürel değişimine endüstriyel tasarım açısından bir bakış*. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Akbulut, D. (2009) Günümüzde geleneksel oyuncaklar. *Milli Folklor Uluslararası Kültür Araştırmaları Dergisi*, 21(84), 182-191.
- Akkaş, S. (1993). *Okulöncesi eğitimde müzik*. Gazi Üniversitesi Mesleki Eğitim Fakültesi, Ankara.
- Aral, N., Gürsoy, F. ve Köksal, A. (2001). *Okul öncesi eğitimde oyun*. İstanbul: Ya-Pa.
- Artan, İ. ve Bal, S. (1993). *Okul öncesi dönemde müziğin gelişimi ve etkinlik örnekleri*. İstanbul: Ya- Pa.
- Artan, İ. Çelebi, Ö. E. ve Oklan, E. F. (2003). *Alt sosyo-ekonomik düzey annelerin ev ortamındaki materyalleri çocuklarının eğitiminde kullanım şekilleri*. OMEP Dünya Konsey Toplantısı ve Konferansı Bildiri Kitabı I, 337-351.
- Aslanargün, E. ve Tapan, F. (2011). Okul öncesi eğitim ve çocuklar üzerindeki etkileri. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2),220.
- Aydın, A. (2008). *Sembolik oyun testi'nin Türkçe'ye uyarlanması ve okul öncesi dönemdeki normal, otistik ve zihin engelli çocukların sembolik oyun davranışlarının incelenmesi*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Balcı, A. (2005). *Sosyal bilimlerde araştırma*. Ankara: Pegem A.
- Çeviker, A. (2010). *Okul öncesi ve müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Deveci, P. (2015). *Zamana göre değişen “oyun” ve “oyuncak” kavramlarının resimsel düzlemde çözümlenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Enstitüsü, Isparta.
- Erden, ř. (2001). *Anaokullarına devam eden çocukların ebeveyn ve öğretmenlerinin çocuk oyun ve oyuncakları hakkındaki görüşlerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eyüp Oyuncakları. (2019). <https://www.google.com/url?sa=i&source=images&cd=&ved=2ahUKEwi-s7KP583jAhXDCOwKHcq1B70Qjxx6BAgBEAI&url=https%3A%2F%2Fwww.eyupoyuncakcisi.com%2Ftr%2Fblog%2Feyup-oyuncaklari&psig=AOvVaw07QwFJG2E1ymS3oOhZSAwz&ust=1564066276307474> sayfasından erişilmiştir.
- Fox, D. B. 1991. Music, development and young child. *Music Educators Journal*, 77(5), 42-46.
- Gül, Ö. (2012). *Oyun ve hareket temelli büyük kas beceri eğitim programlarının 4-5 yaş çocukların büyük kas becerilerine etkisinin karşılaştırılması*. Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Gül, M. (2006). *Anasınıfına devam eden alt sosyo ekonomik düzeydeki 61-72 ay arası çocuklara sembolik oyun eğitiminin genel gelişim durumlarına etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kabataş, M. (2017). Okul öncesi dönemde müzik eğitiminin önemi. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 3(6), 1-16.
- Kandır, A. (2003). Müziğin çocuğın gelişimindeki yeri ve önemi. E. Ömeroęlu, Ö. Ersoy, F. Tezel şahin, A. Kandır ve A. Turla (Yazarlar), *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması* içinde (s. 17), Ankara: Kök.
- Kılıç, I. (2012). *Okul öncesinde müzik eğitimi*. (2. Baskı), Ankara: Pegem.
- Kıvılcım, T. ve Mertoğlu, E. (2017). Okul öncesi dönem çocuklarına uygulanan müzik eğitimi programının matematik becerileri açısından ilkokula hazır bulunuşluğa etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Araştırmaları Dergisi*, 3(1), 1.

- Kandır, A., Türkoğlu, D. (2015). MEB 2013 okul öncesi eğitim programı'nın müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Hacettepe University Faculty of Health Sciences Journal*, 1(2), 339-350.
- Karasar, N. (1999). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
- Kırman, A. (2019). *Çocuk kitaplarında oyun ve oyuncak kavramının incelenmesi*. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kocabaş, E. ve Türk, S. (2013). *Müzik ve zihnin gizemleri*. (1. Baskı). İstanbul: Altın.
- Matter, D. E. 1982. Musical development in young children. *Childhood Education*, 58(5), 305-307.
- Mercan, C. (2015). *Ahşap oyuncakların çocuk gelişiminde yeri ve ahşap oyuncaklar için tasarım önerileri*. Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Mertoğlu, E. (2005). *Müzik ve ritim eğitimi. Gelişim ve eğitimde yeni yaklaşımlar - 2*. Sevinç. M. (Ed.). İstanbul: Morpa.
- Mertoğlu, E. (2010). Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri. R. Zembat (Ed.), *Müzikle öğretim*, Ankara: Anı.
- Metin, Ş., Mercan, Z. ve Kavak, Ş. (2018). Geçmişten günümüze oyuncak ve oyuncakların çocuğun gelişimine etkileri. *Journal of Current Researches on Social Sciences*, 8(1), 1-18.
- Milli Eğitim Bakanlığı. (2013). *Çocuk gelişimi ve eğitimi/psiko-motor gelişim*. Ankara: MEB.
- Milli Folklor (2019). <http://www.millifolklor.com/PdfViewer.aspx?Sayi=84&Sayfa=179> sayfasından erişilmiştir.
- Onur, B. (2002). *Oyuncaklı dünya*. Ankara: Dost.
- Özdemir, A. A. ve Ramazan, O. (2012). Oyunağa çocuk, anne ve öğretmen bakış açısı. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(1), 1-15.
- Poyraz, H. (1999). *Okul öncesi dönemde oyun ve oyuncak*. Ankara: Anı.
- Sevim, C. ve Gönül, E. (2012). Tarihsel süreç içerisinde oyuncağın gelişimi ve seramik oyuncaklar. *Anadolu Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1(2), 31.

- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993). *Okul öncesi eğitimde müzik*. İzmir: Mey.
- Sun, S. ve Seyrek, H. (1998). *Okulöncesi eğitimde müzik*. İzmir: Mey.
- Seyrek, H. ve Sun, M. (1999). *Okul öncesi eğitiminde oyun*. (Beşinci Baskı), İzmir: Mey.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (2002). *Okul öncesi eğitimde müzik*. İzmir: Mey.
- Sığırtmaç, A.D. (2005). *Okulöncesi dönemde müzik eğitimi*. İstanbul: Kare.
- Sormaz, F. (2010). *Çocukluk imgesi, oyun ve oyuncak:sosyo-kültürel bir analiz*. Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.
- Şahin, H. (2012). *Okulöncesi öğretmenlerinin müzik eğitime yönelik algıladıkları yeterlilikler ve müzik eğitimi ortamına yönelik düşüncelerinin belirlenmesi (İstanbul ili Esenler örneği)*.Yüksek Lisans Tezi, Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Tayar, J. P. (2014). *Tarihsel süreçte seramik oyuncaklar ve günümüzdeki anlam ve işlevi*. Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul
- Tuğrul, B. (2010). Oyun temelli öğrenme. R. Zembat (Ed.), *Okul öncesinde özel öğretim yöntemleri içinde* (s. 187). Ankara: Anı.
- Türkçe Sözlük. (2018). http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_gts&arama=gts&guid=TDK.GTS.5b6dd246985345.80923398 sayfasından erişilmiştir.
- Uçal, E. (2003) *Okul öncesi müzik eğitiminde orff öğretisinin müziksel beceriler üzerindeki etkileri*. Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi/temel kavramlar-ilkeler-yaklaşımlar*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (1996). *İnsan ve müzik, insan ve sanat eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi.
- Uçan, A. (2005). *Müzik eğitimi*. Ankara: Evrensel Müzik Evi.
- Yıldız, G. ve Nackcı, Z. (2018). Okul öncesi dönem çocuklarının müziksel gelişim özellikleri: bir literatür derlemesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 38-45.

EKLER

Ek 1. Anne-baba Anket Formu

Bu ölçek; anasınıfı öğrenci velilerinin sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etkisi ile ilgili düşüncelerini belirlemek için hazırlanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler, araştırma amacının dışında kullanılmayacaktır.

Bu ölçekte derecelendirme, tercih belirleme ve açık uçlu olmak üzere 3 soru tipi kullanılmıştır ve toplam 22 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçlarını etkileyeceği için, hiçbir maddeyi boş bırakmamanızı rica eder, katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Cansu BAL
Araştırmacı

BÖLÜM 1

1) Öğrenim durumunuz nedir?

- A. İlkokul
- B. Ortaokul
- C. Lise
- D. Üniversite
- E. Diğer (.....)

2) Mesleğiniz nedir?

- A. Memur
- B. Özel Sektör
- C. Serbest Meslek
- D. İşçi
- E. Diğer (.....)

3) Gelir durumunuz nedir?

- A. 500-1500 TL
- B. 1500-2500 TL
- C. 2500-3500 TL
- D. 3500-4500 TL
- E. Başka (Lütfen belirtiniz)

BÖLÜM 2

1) Çocuğunuza öncelikle ne amaçla oyuncak alırsınız?

- A. Oyalanması için
- B. Anne-babasını meşgul etmemesi için
- C. Zihinsel gelişimi için
- D. Arkadaş edinebilmesi için
- E. Başka(Lütfen belirtiniz.....)

2) Oyuncak seçiminde öncelikle ne gibi özelliklere dikkat edersiniz?

- A. Hijyenik olmasına
- B. Yaşına uygun olmasına
- C. Cinsiyetine uygun olmasına
- D. Gelişim düzeyine uygun olmasına
- E. Başka (Lütfen belirtiniz.....)

- 3) **Çocuğunuzun oyuncaklarıyla konuştuğu olur mu?**
A. Sıklıkla
B. Bazen
C. Nadiren
D. Hiç
E. Diğer (Lütfen belirtiniz.....)
- 4) **Çocuğunuz evdeki sesli/müzikli oyuncaklarının seslerini taklit ettiği olur mu?**
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 5) **Çocuğunuzun oyuncak yerine mutfaktaki kap kacağı ritim tutmak için kullandığı olur mu?**
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 6) **Çocuğunuzun telefon melodisine eşlik ettiği olur mu?**
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 7) **Çocuğunuzun sesli/müzikli oyuncaklarından duyduğu şarkıyı söylediği olur mu?**
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 8) **Kız çocuklarınızın oyuncak bebeklerini uyutmak için ninni söylediği olur mu?**
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 9) **Erkek çocuklarınızın arabalarla oynarken araba seslerini taklit ettiği olur mu?**
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç

- 10) Çocuğunuzun evdeki ambulans, itfaiye gibi oyuncakların seslerini taklit ettiği olur mu?
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 11) Çocuğunuzun evdeki eşyaları (ütü fişi, fırça vb.) mikrofon gibi kullanıp şarkı söylediği olur mu?
A. Her zaman
B. Sıklıkla
C. Bazen
D. Nadiren
E. Hiç
- 12) Çocuğunuza mızıka, düdük gibi üflelemeli oyuncaklar alırken öncelikle aşağıdakilerden hangisini hedeflersiniz?
A. Müzik yeteneğinin gelişimi
B. Ciğerlerinin gelişimi
C. Parmakların gelişimi
D. İlgisini çekmesini
E. Diğer (Lütfen belirtiniz.....)
- 13) Çocuğunuza davul, def, trampet gibi vurmali çalgı oyuncakları alırken öncelikle aşağıdakilerden hangisini hedeflersiniz?
A. Ritim duygusunun gelişimi
B. El ve kol kasının gelişimi
C. Parmak gelişimi
D. Sosyal gelişimi
E. Diğer (Lütfen belirtiniz.....)
- 14) Çocuğunuza org, melodika, piyano gibi tuşlu çalgı oyuncakları alırken öncelikle aşağıdakilerden hangisini hedeflersiniz?
A. Müziksel algısının gelişimi
B. Küçük kas becerileri
C. Büyük kas becerileri
D. İki el koordinasyonu
E. Diğer (Lütfen belirtiniz.....)
- 15) Sizce sesli/müzikli oyuncaklar çocukların yaratıcılığını ne ölçüde etkiler?
A. Tamamen
B. Büyük ölçüde
C. Kısmen
D. Çok az
E. Hiç

- 16) Sizce sesli/müzikli oyuncaklar çocukların kişilik gelişimini ne ölçüde etkiler?
- A. Tamamen
 - B. Büyük ölçüde
 - C. Kısmen
 - D. Çok az
 - E. Hiç
- 17) Sizce sesli/müzikli oyuncaklar çocukların kas becerilerini ne ölçüde etkiler?
- A. Tamamen
 - B. Büyük ölçüde
 - C. Kısmen
 - D. Çok az
 - E. Hiç
- 18) Sizce sesli/müzikli oyuncaklar çocukların zihinsel gelişimini ne ölçüde etkiler?
- A. Tamamen
 - B. Büyük ölçüde
 - C. Kısmen
 - D. Çok az
 - E. Hiç
- 19) Sizce sesli/müzikli oyuncaklar çocukların sosyal gelişimini (arkadaşlık ilişkileri) ne ölçüde etkiler?
- A. Tamamen
 - B. Büyük ölçüde
 - C. Kısmen
 - D. Çok az
 - E. Hiç
- 20) Sizce sesli/müzikli oyuncaklar çocukların duygusal gelişimini ne ölçüde etkiler ?
- A. Tamamen
 - B. Büyük ölçüde
 - C. Kısmen
 - D. Çok az
 - E. Hiç
- 21) Oyuncaklarla ilgili (seçimi, kullanımı, amacı, yararlı olup, olmadığı vb.) sizin eklemek istedikleriniz nelerdir? Lütfen kısaca belirtiniz.
- 22) Çocuğunuzun tercih ettiği oyuncakların ileride uğraşı alanı olarak (hobi ya da meslek) seçmesinde bir rolü olabilir mi? Lütfen kısaca belirtiniz.

Ek 2. Öğretmen Anket Formu

Bu ölçek; anasınıfı öğretmenlerinin sesli/müzikli oyuncakların çocukların müziksel gelişimlerine etkisi ile ilgili düşüncelerini belirlemek için hazırlanmıştır. Ölçekten elde edilen veriler, araştırma amacının dışında kullanılmayacaktır.

Bu ölçekte açık uçlu soru tipi kullanılmıştır ve toplam 2 sorudan oluşmaktadır. Araştırmanın sonuçlarını etkileyeceği için, hiçbir maddeyi boş bırakmamanızı rica eder, katılımınızdan dolayı teşekkür ederim.

Cansu BAL
Araştırmacı

1) Sizce, sesli ya da müzikli oyuncakların çocukların eğitiminde nasıl bir rolü bulunmaktadır?

2) Oyuncaksız büyüyen çocukların; zihinsel, duygusal, sosyal, bedensel ve dil gelişimleri bakımından eğitimlerinde olumlu-olumsuz ne gibi etkileri vardır?

GAZİLİ OLMAK AYRICALIKTIR...